

fuzinadi

Leto XXX

Ravne na Koroškem, november 1993

Št. 11

SANACIJA SLOVENSkih ŽELEZARN

MED PROGRAMOM IN REZULTATI

Ko bi bila sanacija potekala v skladu s sanacijskim programom, predloženim in sprejetim v oktobru 1992, dodatnih obrazložitve verjetno ne bi nihče zahteval.

Vendar, tako kot vlada in parlament sanacijskega programa nista sprejela v celoti, saj na primer:

- ni bilo sprejeto pokrivanje izgube, dosežene v letu 1992, v predlaganem obsegu 7.700 milijonov SIT
  - ni bila zagotovljena cena električne energije 0,024 ECU/kWh
  - niso bili sprejeti ukrepi za zaščito izdelkov slovenske metalurgije na nivoju 10 do 15 odst. v prehodnem obdobju v času sanacije, in v smislu zaščite delovnih mest,
- tako tudi Slovenske železame svojih nalog niso v celoti izpolnile.

Moramo pa poudariti, da je glavni paket sanacijskih ukrepov, ki je bil sprejet z zakoni:

- o kritju izgube Slovenskih železarn
- o jamstvu Republike Slovenije za obveznice, izdane zaradi sanacije Slovenskih železarn
- o jamstvu Republike Slovenije za kredite za trajna obratna sredstva Slovenskih železarn, omogočil proces sanacije, tako da smo z njo lahko pričeli in dosegli že tudi prve rezultate.

Poleg tega moramo poudariti, da sanacija Slovenskih železarn poteka v času, ko je jeklarstvo v EGS v največji recesiji - to velja še posebej za Nemčijo in Italijo, kjer se končujejo ključni izvozni tokovi Slovenskih železarn.

Vzroki za padec povpraševanja po izdelkih jeklarske industrije v EGS niso le v konjunkturalnih gibanjih, ampak tudi na oceni Westfalskega inštituta iz ZRN, da je nujna rast družbenega proizvoda po stopnji 2,5, da bi poraba jekla ostala vsaj na istem nivoju.

Poleg tega se tržišče jekla preusmerja v dežele, ki morajo svojo infrastrukturo šele zgraditi. Ker je za odločitev o proizvodnji odločilna tudi cena proizvodnih dejavnikov, se tudi proizvodnja preusmerja v nerazvite države, kjer so dejavniki proizvodnje, kot so delo, energija, transport in ekologija, cenejši kot v EGS. Zato je od leta 1975 EGS namenila za subvencije v jeklarsko industrijo 125 milijard DEM, predvsem za subvencioniranje varstva okolja, za premije za zapiranje tovarn ter za druge možne subvencije iz javnih sredstev.

Sedaj ima znižanje proizvodnih zmogljivosti predvsem v integralnih jeklah prednost pri subvencioniranju, in EGS zapira zmogljivosti jeklarske industrije za 30 milijonov ton (od 130 milijonov ton), kar bo povzročilo izgubo 100.000 delovnih mest.

Tudi v sanacijskem programu Slovenskih železarn je začrtana ista usmeritev - dezinvestiranje in zapiranje zmogljivosti, ki nimajo perspektive, ko se bo kriza v Evropi končala. Tu smo že dosegli prve rezultate, saj smo ustavili proizvodnjo v:

- jeklarni I na Jesenicah z zmogljivostjo 150.000 ton
- žični Valjarni na Jesenicah z zmogljivostjo 70.000 ton, kar je bilo

predvideno že v študiji McKinseya, vendar ni bilo realizirano. S tem zaprtjem je postalo 450 zaposlenih tehnološki višek; svoja delovna mesta so izgubili zaradi ukinitve proizvodnih programov, ne pa kot rezultat prevelikega števila zaposlenih in nizke stopnje produktivnosti.

(Nadaljevanje na 2. str.)

DAN RAVENSKIH ORODNIH JEKEL

V sredo, 27. oktobra, je bilo na Rinskem vrelec posvetovanje o orodnih jeklih, ki jih izdelujejo v jeklarni na Ravnah. Organizatorja - Metal in STO - sta želela kupcem in uporabnikom ravnenskih orodnih jekel predstaviti proizvodni program in tehnologijo proizvodnje orodnih jekel, tehnološke in prodajne novosti ter se z njimi posvetovati o njihovih potrebah in željah.

Na posvetovanju, ki so ga vodili dr. Ferdo Grešovnik, dipl. inž. Stanko Petovar in dr. Milan Švajger, je najprej direktor Metala Stanko Petovar predstavil tehnologijo izdelave orodnih jekel v elektro pečeh in v napravi za EPŽ, dipl. inž. Vojteh Leskovšek z Inštituta za kovinske materiale in tehnologijo v Ljubljani je govoril o toplotni obdelavi orodnih jekel, dipl. inž. Matej Smrtnik iz STO o prednostih uporabe predobdelanih lamel in orodnih plošč, dipl. inž. Alenka Rodič z IMT in Jože Pšeničnik iz Metala pa sta svetovala, kako naročiti orodna jekla in kako jih vzdrževati.

Po predavanjih in razpravi, ki jim je sledila, so si udeleženci posvetovanja - prišli so iz vse Slovenije - ogledali še proizvodni proces v Železarni Ravne.

M.P.

Osnova za zapiranje drugih programov bo študija, ki se dela v okviru programa Phare, kajti študije, izdelane v okviru domačega znanja, za sprejemanje odločitev o zapiranju tehnoloških linij, niso uporabne, seveda, če hočemo imeti študijo strokovno dovolj tehnološko in ekonomsko podprto.

Večanje produktivnosti in zmanjševanje števila zaposlenih sta naslednja ukrepa, povezana s sanacijo SŽ EGS je znižala število zaposlenih v jeklarski industriji za 15 odst., od 404.000 v letu 1988 na 352.000 v letu 1992. V letu 1988 je bilo v SŽ 17.000 zaposlenih, konec leta 1992 pa še 12.255, torej se je število zaposlenih znižalo za 38 odst.

Podatki niso primerljivi v celoti, ker v okviru SŽ ni bila le metalurška dejavnost, ampak tudi strojno-predelovalna industrija in livarstvo.

V okviru sanacije smo iz več vzrokov reorganizirali SŽ, d.o.o. v koncernsko družbo z 18 odvisnimi koncernskimi družbami. Po zakonu o gospodarskih družbah so z metalurškimi družbami v EGS primerljive le še tri družbe SŽ:

- Slovenske železarnice Metal Ravne
- Slovenske železarnice Acroni Jesenice
- Slovenske železarnice Jeklo Štore.

V njih je bilo 30.6.1993 zaposlenih le še 3.395 delavcev.

Skupaj je bilo v odvisnih družbah koncerna (podjetjih A) 30.6.1993 zaposlenih 8.658 delavcev, v podjetjih, kjer se vodijo tehnološki viški (podjetjih B) 1.154, v neodvisnih servisnih podjetjih (podjetjih C) pa še 1.885 zaposlenih.

S to reorganizacijo smo v posameznih podjetjih definirali proizvodno tržne programe z maksimalnim številom zaposlenih za program oziroma družbo do 500 ljudi (razen za metalurške družbe), saj so ekonomsko in socialno lažje obvladljive, tržno bolj fleksibilne in neobremenjene z dobrimi ali slabimi rezultati drugih družb. Prej so, v obliki enovitih podjetij v okviru subholdingov na Ravnah, Jesenicah in v Štorah, slabi blokirali razvoj tistih, ki so imeli razvojno perspektivo (strojno-predelovalna industrija) boljše od metalurgije, ki je v krizi v vsej Evropi in ki je bila najbolj obremenjena s hipoteko socialističnega razvoja podjetij.

Namenska podjetja z opredeljenimi trajnimi in začasnimi viški se rešujejo v okviru socialnega programa, s programom prezaposlovanja in prešolanja kadrov ter z iskanjem novih zaposlitev.

Podjetja C, ki so predvsem storitvene narave in so bila pred tem vključena v poslovni in proizvodni proces treh železarn, bomo po programu do konca leta 1993 privatizirali oziroma prodali.

V podjetjih A, koncernskih odvisnih družbah, pa je ključno večanje produktivnosti, kajti število zaposlenih 8.658 je že ključni cilj sanacije SŽ na kadrovskega področju, ki naj bi ga dosegli šele do leta 1995. Razlog za večanje produktivnosti pa je preprost podatek, da danes družbe strojegradnje, livarstva in predelovalne industrije dosegajo realizacijo med 40.000 in 50.000 DEM na zaposlenega, medtem ko v večini držav EGS dosegajo oziroma presegajo realizacijo 150.000 DEM na zaposlenega.

Ključne aktivnosti v I. polletju 1993 so bile usmerjene v večanje produktivnosti, zmanjševanje stroškov materiala in energije na enoto proizvoda in manjši del na ustaljene poti pri trženju. Do konca leta pa nas čakajo ključne aktivnosti na področju trženja, in sicer:

a) uvajanje novih tržišč:

Ključna trga sta bila doslej Italija in Nemčija. Tu vlada trenutno v sami jeklarski industriji največja recesija, kar posredno znižuje nove

tržne potencialne. Zato smo začeli v letu 1992 razvijati ameriški trg, trge Bližnjega vzhoda ter nabavne in prodajne trge v državah vzhodne Evrope.

b) spremenba distribucijskih poti in širitev lastne zunanjetrgovinske mreže:

Do sedaj smo največ prodajali prek manjših trgovcev, z več posredniki pred končnim porabnikom, česar ta proizvodnja ne prenese. Zato je nujno vzpostaviti lastno zunanjetrgovinsko mrežo in prek nje prodajo končnemu porabniku, industriji.

S tako spremenjenimi pogoji bomo skušali do konca leta 1993 doseči dinamični obseg prodaje v okviru sanacijskega programa. Poleg tega je zunaj Nemčije in Italije povpraševanje po jeklarskih izdelkih že začelo naraščati, dvigajo se tudi cene, kar so prvi znaki konjunktura na tem področju. V Nemčiji in Italiji je podobna gibanja po ocenah mogoče pričakovati šele v drugi polovici leta 1994.

Posledica vsega tega je, da smo glede na sanacijski program najmanj dosegli v izvozu, in to le 62 odst. načrtovanega. Zato so ključne aktivnosti za realizacijo celotnega sanacijskega programa v drugem polletju usmerjene v izvoz, v širitev tržišč in v vlaganja v tržišča. Načrtujemo, da bomo konec leta 1993 dosegli obseg izvoza, predvidenega po sanacijskem programu.

V I. polletju 1993 znaša skupna izguba koncernskih družb 5.216 milijonov SIT, kar je 5,6-krat več, kot smo načrtovali v sanacijskem programu, vendar pa dosega le dobro četrtino izgube leta 1992. Kljub temu, da smo tako dinamično izgubo glede na prejšnje leto skoraj razpolovili, so rezultati neugodni in preveč odstopajo od načrtovanih v sanacijskem programu. Razlogi za takšno odstopanje so zlasti v naslednjem:

- S sanacijo smo lahko pričeli šele v aprilu 1993, ko so postali operativni vsi sanacijski zakoni. Tako je bila prodaja v drugem četrtletju za 1.590 milijonov SIT večja kot v prvem četrtletju, kar je bil rezultat boljše likvidnosti in možnosti oskrbe proizvodnje z reprodukcijskim materialom.

- Zaradi nepokrite izgube iz I. 1992 oz. zaradi kratkoročnega neto dolga, prenesenega iz I. 1992 in prejšnjih let, v višini 5.600 milijonov, nam te obveznosti blokirajo tekoče poslovanje in ga zaradi krize v metalurgiji v vsej Evropi s tekočim poslovanjem nismo sposobni pokriti ali zmanjšati. Neto dolg se nam tako še povečuje, predvsem zaradi nepokrite obveznosti iz prejšnjih let in večanja stroškov kapitala iz naslova obračunanih obresti. V sodni izvršbi so obveznosti do Elektrogospodarstva, Slovenskih železnic in Petrola - Zemeljskega plina, blokirajo pa nas tudi zapadle obveznosti do države, nastale v prejšnjih letih, česar nismo in tudi ne bomo mogli pokriti iz tekočega poslovanja.

Zato je za sanacijo SŽ nujna takojšnja kapitalizacija obveznosti do države, ki je možna po 51. členu Zakona o proračunu, v višini približno 2,5 milijarde SIT, kot je predloženo v poglavju 5 in kar smo že predložili v mesecu juniju ministrstvu za gospodarske dejavnosti in ministrstvu za finance.

Kolkor ta kapitalizacija ni možna takoj, s sanacijo ne moremo nadaljevati, saj smo mesečno obremenjeni z okoli 250 milijoni SIT obveznosti do države iz preteklih let.

Poleg teh obveznosti smo v poročilu za leto 1992 predlagali tudi odpis ali pokritje obveznosti do Elektrogospodarstva, Železniškega gospodarstva in Petrola - Zemeljskega plina. Vse te obveznosti so v sodni izvršbi ali v procesu izvršbe, nanašajo pa se predvsem na plačilo neplačanih obresti iz prejšnjih let in obresti na obresti, katerih plačilo od nas zahteva gospodarska infrastruktura. Te obveznosti so 1.1.1992 znašale 1.200 milijonov SIT, danes pa so obveznosti večje za pripisane tekoče obresti.

Sanacija SŽ je možna samo, če nam lastnik kapitalizira te obveznosti ali zagotovi drug način prevzema teh obveznosti, kar smo že predlagali, ko smo sanacijski program predstavili vladi in parlamentu, torej s pokrivanjem izgube za I. 1991 in 1992, vendar parlament tega ni sprejel. Torej sanacijski program ni bil sprejet v celoti, se v celoti ne uresničuje in je njegovo nadaljnje uresničevanje v primeru, da te zahteve ne bodo izpolnjene v celoti, vprašljivo.

- Nelogičen je računovodski predpis o odpisu terjatev, neporavnanih v 60 dneh. Danes so roki vseh plačil, npr. iz Italije, 90 dni. Zaradi tega predpisa je odpisanih v breme odhodkov poslovanja 1.543 milijonov SIT, torej so odpisane terjatve, ki po ocenah niso rizične in bodo kasneje zapisane med izrednimi prihodki.

Glede na to je izguba realno za 1.543 milijonov SIT nižja od ugotovljene in predložene SDK.

Od metalurških družb je bila izguba največja v družbi Acroni Jesenice, in to 1,4 milijona SIT na zaposlenega, in najnižja v Metalu Ravne - 0,55 milijona SIT na zaposlenega. Programsko, sociološko in finančno bo sanacija metalurgije na Jesenicah najtežja. Predloge dokončnih programskih rešitev pričakujemo predvsem od strokovnjakov v okviru vladnega programa Phare. Prav tako je treba poudariti, da je bilo na Jesenicah letos zaprtih že za 220.000 ton proizvodnje metalurških zmogljivosti.

- Bilanca ni konsolidirana, je zbirna, zato medsebojne obveznosti in terjatve bremenijo zbirno bilanco in povečujejo izgubo.

Objavljen je razpis za prodajo t.i. podjetij C

ČAKAJOČ NA PONUDBE

Upravni odbor Slovenskih železarn je v časniku Delo 27. oktobra 1993 objavil "javni razpis za zbiranje ponudb za nakup t.i. podjetij C", ki so posredno v lasti Slovenskih železarn, katerih lastnik pa je vlada Republike Slovenije.

RAZPISNI POGOJI

Na razpis se lahko prijavijo domače in tuje fizične ter pravne osebe. Ponudbe se morajo nanašati na odkup večinskega deleža podjetja oziroma na večinski odkup dela podjetja.

Ponudniki, ki si bodo lahko ogledali podjetje, se pogovorili z vodstvom in dobili potrebne informacije, morajo v svojih ponudbah poleg cene in plačilnih pogojev opredeliti tudi poslovni in razvojni načrt podjetja po prevzemu lastništva.

Ponudbe bo ocenila posebna komisija. Pri izbiri bodo imeli prednost aktivni investitorji, ki bodo priložili opis svojih dosedanjih izkušenj v dejavnosti, s katero se podjetje ukvarja. Ponujena cena za odkupljeni delež bo pomemben kriterij za oceno ponudb, vendar bodo nanjo vplivali tudi drugi, že omenjeni elementi ponudbe.

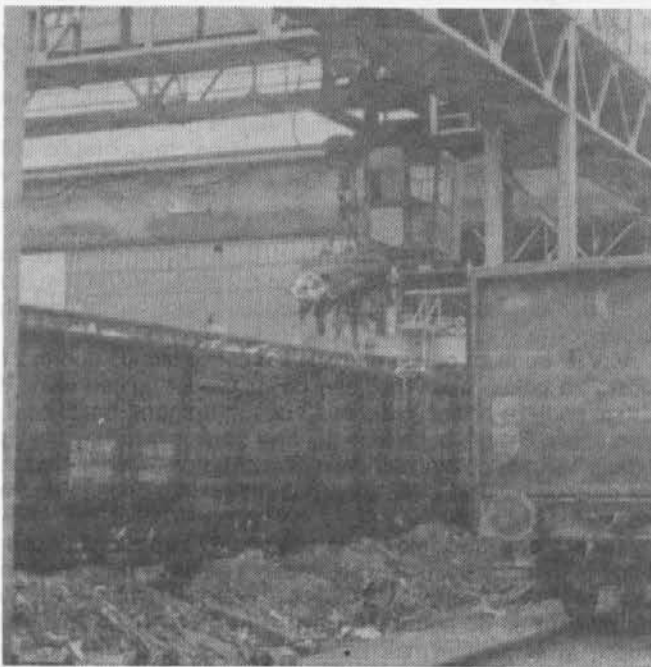
Po končanem zbiranju ponudb (30 dni po objavi) se bo Upravni odbor Slovenskih železarn na podlagi predloga komisije za oceno ponudb dokončno odločil za morebitno prodajo lastniškega deleža v

podjetju. Razpis ga namreč k prodaji najboljšemu ali kateremukoli drugemu ponudniku ne zavezuje.

V razpisu (samostojno) sodeluje 16 podjetij, ki opravljajo t.i. servisne dejavnosti. Konec avgusta 1993 so imela 1349 zaposlenih, delujejo pa v vseh treh železarskih središčih.

Gre za naslednja podjetja:

- Železarna Ravne - Poslovni servis, podjetje za svetovanje, storitve in inženiring, d.o.o.
- Zaščita Ravne, podjetje za varovanje in reševanje premoženja, d.d.
- Železarna Ravne - Translog, trgovsko podjetje, d.d.
- Železarna Ravne - VIP, vzdrževanje, inženiring in proizvodnja, d.o.o.
- De profundis, turistično in gostinsko podjetje, d.d.

- del družbe Železarne Štore - Ingstor, d.o.o. - Informatika

- Železarna Štore - RTC Tratna, d.o.o.
- Steeltrans - Železarna Jesenice, podjetje za transportne, špedicijske in vzdrževalne storitve, d.o.o.
- Hrast - Železarna Jesenice, podjetje za prehrano, prenočevanje, trgovino, turizem, d.o.o.
- Železarna Jesenice - Meting - podjetje za metalurški inženiring, d.o.o.
- ERC - Elektronsko računalniški center Železarne Jesenice, Podjetje za informacijski inženiring, d.o.o.
- Varing - Železarna Jesenice, podjetje za varovanje ljudi in premoženja, d.o.o.
- Rentax - Železarna Jesenice, podjetje za posojanje avtomobilov in transport, d.o.o.
- SIKO - Železarna Jesenice, podjetje za razvoj in proizvodnjo materialov za varjenje, d.o.o.

SANACIJA SLOVENSkih ŽELEZARN

(Nadaljevanje s 1. str.)

- Do konca leta predvidevamo rast prodaje, zniževanje fiksnih in relativno fiksnih stroškov na enoto proizvoda in s tem tudi nižjo izgubo na enoto proizvoda.

- Glede kadrovske sanacije je treba poudariti, da so bile skoraj v vseh metalurških družbah v I. polletju zamenjane vodstvene ekipe, in to predvsem z mlajšimi kadri in kadri, ki se zavedajo tržne, stroškovne in produktivne nujnosti sanacije SŽ.

Večanje obsega proizvodnje in poslovanja je povezano predvsem z možnostjo večjega obsega financiranja. V skladu z zakonom o zagotavljanju obratnih sredstev za sanacijo SŽ je neizkoriščenega garancijskega potenciala za 33 milijonov DEM obratnega kapitala. Zato predlagam, da se v skladu z zakonom in na osnovi zakona izdanega odloka odobri do konca leta črpanje še teh 33 milijonov garancijskega potenciala. To je ravno tako še eden od nerealiziranih pogojev za uspešnost sanacije SŽ. Kolikor te garancije po predložitvi tega poročila ne bodo zagotovljene, se bodo še ponavljale zahteve po serijah poročil in papirni sanaciji SŽ in s tem je tudi odstopanje od sanacijskega programa objektivno, torej samo po sebi utemeljeno. Ocenjujemo, da če bodo realizirane prej navedene zahteve, bomo lahko dosegli parametre enega leta sanacije v aprilu prihodnjega leta, torej v enem letu od dneva, ko so bili izpolnjeni prvi pogoji za začetek sanacije SŽ.

Kolikor pa je ocena, da ni objektivnih vzrokov za odstopanje od predloženega sanacijskega programa, ki sta ga sprejela vlada in parlament, predložil in zagovarjal pa sem ga kot direktor SŽ dr. Andro Ocvirk, prosim, da me v kar najkrajšem času razrešite dolžnosti generalnega direktorja SŽ. Odgovornost za stanje sem vedno tudi sam zahteval.

Generalni direktor
Slovenskih železarn, d.o.o.
dr. Andro Ocvirk

Pripis uredništva: Ponatiskujemo uvodni del Poročila o izvajanju sanacije Slovenskih železarn. (Celotno poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu Državnega zbora Republike Slovenije, št. 31, 7.10.1993.)

Obširneje bomo o dosednji sanaciji ter o začrtani rekonstrukciji Slovenskih železarn (Razvojni usmeritev do leta 2000) pisali v naslednji številki.

Urednica

- Poklicno gasilski reševalni servis - Železarna Jesenice, podjetje za reševanje, d.o.o..

ODZIV V PODJETJIH C

V podjetjih, ki so naprodaj, pa na rezultate razpisa ne čakajo križem rok. Ponekod so izvedli ankete, da bi ugotovili, v kolikšni meri so zaposleni pripravljene sodelovati pri odkupu "svojega" podjetja in ali bi vanj vložili lastniške certifikate, če bi zaradi neuspele prodaje postala aktualna interna delitev. Poglejmo, kakšno je razpoloženje v posameznih podjetjih na začetku novembra. Verjetno se bo do izteka roka za prijavo na razpis izoblikovala še katera rešitev, ki je v tem trenutku še ne moremo predstaviti.

V **Zaščiti** bodo, kot je povedal **direktor Bojan Kranjc**, počakali na izide razpisa, čeprav trdijo "kar tako se ne damo komu". Zaradi neprofitne usmerjenosti ni jasen položaj gasilcev. Med zaposlenimi ni interesa za odkup z denarjem; če bo mogoče, bodo pozneje poskušali z notranjim odkupom.

V **Translogu** po besedah njegovega **direktorja Milana Butolena** niso opravili nobene ankete med zaposlenimi. Kako bodo olastnili podjetje, tudi še ne vedo, vendar to ni odvisno le od njih, saj pravila igre določajo drugi. Na razpis se bodo prijavili kot skupina zaposlenih. Menijo, da mora glavna podjetja ostati, sicer se bodo pojavili problemi v osnovni proizvodnji. Gre torej za obojestranski interes.

V **De profundis** je na vprašanje, ali bi denar vložili v odkup podjetja kot celote, pritrdilno odgovorilo 7,8 odst. anketirancev, za odkup dela podjetja pa bi ga namenilo 49 odst. (Petina bi ga dala v drugo podjetje, "drugam" 13,7 odst., v banko pa 7,8 odst. vprašanih, 19,6 odst. jih na vprašanje ni odgovorilo.) Če bi obstajala možnost odkupa s certifikati, bi jih za odkup podjetja kot celote uporabilo 9,8 odst. in za odkup dela podjetja 64,7 odst. (Nihče certifikatov ne bi zaupal republiškiemu skladu, kar 25,5 odst. pa se jih še ni odločilo, kaj bo z njimi storilo.)

Direktorica Sonja Smolar je povedala, da se bodo zaposleni na razpis prijavili; več pa bo znano v kratkem, ko se bodo na sestanku kolektiva dogovorili o nadaljnjih korakih.

V **VIP** se je za odkup podjetja kot celote izreklo dobrih 21 odst., za odkup delov podjetja pa 33,6 odst. anketiranih. V drugo podjetje bi vložilo denar 13 odst., "drugam" pa 23 odst. vprašanih, 8 odst. bi jih dalo denar v banko. Certifikate bi za odkup VIP kot celote namenilo 25 odst. vprašanih, 44 odst. za dele podjetja, 6 odst. za republiški sklad, četrtnina pa še ne ve, kaj bi z njimi.

Ker je v anketi sodelovalo le 184 od 287 zaposlenih, rezultatov ni mogoče posploševati, vodstvu pa tudi niso zadostna osnova za odločanje. **Direktor Ivan Pungartnik** je razložil, da se do sedaj pri njem še niso oglasili potencialni kupci, ki bi jih zanimali kakršnikoli podatki o VIP; to pa seveda še ne pomeni, da prijav na razpis ne bo. Vodstvo je pripravilo predlog (komisija za oceno ponudb pa ga lahko upošteva ali pa tudi ne), kateri deli podjetja se lahko prodajo (gre predvsem za obrtne dejavnosti).

Vse pa bo odvisno od rezultatov pogovorov z direktorji družb A o tem, ali bodo v proizvodna podjetja vključili še katere dejavnosti iz VIP. Vipovci imajo sicer pripravljene dve opciji: kot prvo omenjajo delavsko-managerski odkup in kot drugo, verjetnejšo, odkup posameznih oddelkov podjetja s certifikati zaposlenih.

Večina delavcev **Poslovnega servisa** (v anketi so sodelovali le 103 ali 67,3 odst. vseh zaposlenih) ni pripravljena odkupiti podjetja (NE - 56,3 odst., DA - 25,2 odst., NE VEM - 18,5 odst.). Skromen interes zaposlenih za odkup podjetja ne preseneča - anketiranci so opozarjali, da nimajo denarja za odkup in da usoda Poslovnega servisa ni jasna, od morebitnega solastništva pa tudi ne pričakujejo kakšnih posebnih koristi. Tisti, ki se v anketi še niso mogli

opredeliti, pogrešajo informacije o vsebini lastninjenja, predvsem pa o delovanju Poslovnega servisa v prihodnje.

Na osnovi ankete se je vodstvo podjetja na čelu z direktorico **Marijo Praper** odločilo, da je treba najprej na sestankih z direktorji (zlasti proizvodnih) podjetij opredeliti vlogo Poslovnega servisa v prihodnjem letu.

ZAHTEVE SINDIKATA IN SKLEPI UO SŽ

Sindikat kovinske in elektroindustrije družb v SŽ je v zvezi z lastninjenjem podjetij C zahteval, naj ima pred njihovo prodajo prednost interna razdelitev v kombinaciji z denarnimi sredstvi.

UO SŽ je sicer sprejel odločitve, ki dajejo prednost prodaji podjetij C - predvsem zaradi denarja, ki ga lahko zagotovi prodaja in je nujen za nadaljnji razvoj družb A ter za ohranitev produktivnih delovnih mest. Če pa interesa za odkup ne bo, pride v poštev interna razdelitev, kjer je mogoče upoštevati predloge sindikatov (kot že tudi pri prodaji, kjer ponudnik ne bo želel odkupiti 100-odst. deleža). UO SŽ je izoblikoval naslednje usmeritve za poslovodstvo:

- V komisije za oceno ponudb in pripravo predloga za UO SŽ se naj vključijo tudi predstavniki sindikatov, in to za vse družbe, ki imajo v premoženjski bilanci sredstva "družbenega standarda".

- Direktorji družb, kjer že potekajo pogovori o prodaji deleža tujemu partnerju, naj o njih sproti obveščajo sindikate.

- Če ponudnik ne bo želel odkupiti 100-odst. deleža, se 20-odst. delež rezervira za zaposlene na lokaciji na podlagi državljskih certifikatov.

- Poslovodstvo naj za opcijo lastninskega prestrukturiranja podjetij C, ki ne bodo prodana, za sejo UO SŽ pripravi takšne sklepe, ki bodo omogočili interno razdelitev na podlagi državljskih certifikatov in potrdil o manj izplačanih OD v neto vrednosti.

Sindikati so zahtevali tudi dogovor o zaščiti invalidov pred procesom lastninjenja.

Družbe C so bile do sedaj "zaščitene" s koncernsko pogodbo, in sicer s členom: "vse družbe A so dolžne skleniti komercialne pogodbe z družbami C, če so le-te konkurenčne ostalim ponudnikom istih storitev." V primeru spremembe lastništva pa družbe C izgubijo omenjeno zaščito. Največ invalidov je zaposlenih v Zaščiti Ravne in v družbi Vazi Štore.

UO je sprejel naslednji sklep: Tudi po morebitnem lastninskem preoblikovanju velja za družbi Zaščita Ravne in Vazi Štore koncernska pogodba SŽ - v delu, ki daje prednost pred drugimi v primeru enakih ponudb.

Med sindikalne zahteve spada tudi upoštevanje 4. alineje 19. člena Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, kar poenostavljeno povedano pomeni, da je za 100-odst. prodajo podjetja potrebno soglasje zaposlenih.

UO SŽ je soglašal s predlogom, da se omenjena zahteva sindikata sprejme, kadar se zaradi prodaje deleža podjetja tujemu partnerju v takem podjetju ugotovijo presežni delavci.

Sindikati so zahtevali tudi izenačitev statusa državljskih certifikatov in listin za manj izplačane plače.

Poslovodstvo SŽ je predlagalo, UO SŽ pa je sprejel sklep o izenačitvi omenjenih dokumentov. Uporaba potrdil za manj izplačane OD pride v poštev, kadar delavci družbe z državljskimi certifikati ne dosežejo 20-odst. deleža, ki ga je UO SŽ rezerviral za interno delitev. S presežkom potrdil pa po prodaji ni mogoče več sodelovati v interni razdelitvi.

Opomba: Sklepi UO SŽ, sprejeti 28. 10. 1993 (so povzeti iz nepotrjenega zapisnika seje.)

ODLOČITVE V DECEMBRU

Razpis za prodajo podjetij C je objavljen, rok za prijavo se izteče 27. novembra. Komisije za oceno ponudb bodo prijave pregledale in UO SŽ predlagale odločitve.

Zdaj je še polno neznan, odprtih je več možnosti, vendar pa bo v decembru usoda lastništva storitvenih podjetij že jasnejša. Nenazadnje je tudi UO SŽ sklenil, da mora biti lastninjenje podjetij C izpeljano še letos.

Zbrala A. Čibron - Kodrin

FRANCOSKI DIREKTOR NAM PRIPOROČA:

Bodite v podjetju kot doma

V torek, 26. oktobra, je ravensko podjetje Stroji obiskal generalni direktor Revoza gospod **Bernard Coursat**. V Sloveniji je od februarja 1992 in v tem času se je dobro naučil slovensko, tako da je lahko v sproščnem pogovoru za bralce Fužinarja povedal, kakšno mnenje si je ustvaril o Slovencih, kakšen vtis je dobil ob obisku v Železarni Ravne in kakšne so možnosti Strojev glede nadaljnjega sodelovanja z Revozom in Renaultom.

O Slovencih

"Že prej sem bil pri Renaultu zadolžen za območje Centralne in Vzhodne Evrope in Orienta, zato sem tudi Slovenijo nekoliko poznal, preden sem prišel semkaj. V teh deželah se tržne možnosti za industrijo širijo bolj kot v razvitem svetu. V Turčiji npr. prodajo vsako leto 30 odstotkov več avtomobilov. Ko se bo vojna na Balkanu končala, bodo tudi tu potrebe po industrijskih izdelkih močno porasle.

Kolikor sem spoznal Slovenijo in vas Slovence, nimam strahu za vašo prihodnost. Slovenci ste sposobni, veste, kako je treba delati, imate dobre inženirje, nasploh je vaš izobrazbeni nivo soliden. Morali bi le mišljenje in način, kako živite doma, prenesti v podjetje. Zasebno življenje in mišljenje Slovencev daje Sloveniji prednost pred mnogimi drugimi državami."

O Železarni Ravne

"Ogledali smo si proizvodnjo v Kovačnici, Strojih in Nožih. Bil sem presenečen. Tovrstne proizvodnje doslej nisem poznal. Prvič sem videl avtomatski kovaški stroj - čudovito dela. Tudi pri montaži strojev in v tovarni nožev sem dobil dober vtis. Imate primerne zmogljivosti in možnosti za delo. V proizvodnih prostorih je živo - to niso tovarne, ki čakajo na delo. To je dobro."

O sodelovanju s Stroji

"Stroji so pri Revozu in tudi pri Renaultu priznani kot dober dobavitelj. Že dalj časa sem si želel priti na Ravne, vendar vse do danes nisem utegnil. Glede na to, kar sem videl, menim, da bomo še naprej sodelovali, prepričan sem tudi, da bomo sklenili pogodbo za dobavo več stiskalnic za Renaultovo avtomobilsko tovarno v Turčiji."

Ob obisku na Ravnah je direktorja Coursata spremljala Draga Ryvlin, posrednica Železarne Ravne v Franciji. Povedala je, da je pogodba za izdelavo stiskalnic med Stroji

in Renaultom tehnično pripravljena, podpisati jo mora samo še generalni direktor Renaulta v Franciji. Po njenem mnenju se bo to zgodilo kmalu. Gre za velik posel, vreden 50 milijonov frankov.

Pripis: Generalni direktor Revoza Bernard Coursat se je zanimal tudi za naš tisk. Ko je videl oba Fužinarja, je bil presenečen. Zaželel nam je uspešno delo še naprej in obljubil, da nam bo poslal glasilo svoje tovarne. Že čez dva dni smo na uredništvo dobili Revozov **Skupaj**. Tudi mi smo

V REVOZU PRAVIJO:

**Za nas je kupec prvi. Je kakor žena.
Z njim se moramo nenehno ukvarjati.
Vemo namreč:
če se ne bomo mi, se bo kdo drug.**

bili prijetno presenečeni. Francoski direktor jemlje informiranje v slovenskih podjetjih - resno.

Mojca Potočnik

PROIZVODNJA V SEPTEMBRU

V septembru so v **Jeklar-ni** izdelali 8.765 ton jekla v elektroobločnih pečeh in 104 tone na napravi EPŽ. Načrtovali so, da bodo v septembru izdelali 10.500 ton jekla v elektro pečeh in 145 ton na EPŽ. Jeklarna je plan izpolnila 83,35 odstotno.

Z 10-tonsko EOP so obratovali od 1.9. do 30.9.1993 in izdelali 2.181 ton jekla, kar je 118 odst. načrta.

S pečjo UHP so stali štiri delovne dni in izdelali 6.584 ton jekla, kar je 75,7 odst. načrta. Peč je mirovala zaradi pomanjkanja naročil iz Valjarne.

Na napravi EPŽ so izdelali 104 tone jekla, kar je 71,8 odst. načrta. Oskrba s surovinami je bila v septembru zadovoljiva, starega železa je bilo dovolj, le da je občasno vsebnost oligo elementov presežala predpisane meje.

September je bil za **Valjar-no** uspešen, saj je proizvodnja profilov po dolgem času zopet presegla mejo 5.000 ton. Oskrba z vložkom se je prav tako izboljšala količinsko in kakovostno. Velike težave v proizvodnji pa jim je povzročal bolniški stalež, zato so zaradi povečanega obsega proizvodnje dodatno zaposlili nekaj delavcev iz Logistike v adjus-

tažo profilov in valjarno gredic.

Proizvodnja gredic je znašala v septembru 5.370 ton, od tega so prodali 901 tona, za proizvodnjo profilov pa namenili 4.469 ton; iz Kovačnice so dobili še 499 ton gredic, tako da so imeli za proizvodnjo profilov skupaj 4.648 ton gredic in so lahko proizvedli 4.648 ton srednjih in 550 ton lahkih profilov. Odprema je bila naslednja: interno Jeklovleku 507 ton, Kovačnici 17 ton, eksterne odpreme je bilo 2.404 tone, izvoza pa 1.863 ton.

V **Kovačnici** so prejeli 2.236 ton vložka. Skovali so 1.650 ton odkovkov, toplotno obdelali 1.855 ton in odpremili 1.347 ton odkovkov. Mesečna odprema je bila večja od dvanajstine letnega načrta, vendar je skupna odprema zaostajala za 14 odst. Povečale so se jim tudi medfazne zaloge. Povprečna zasedenost kovaških agregatov je bila 99-odstotna. Odprtih naročil so imeli še 2.075 ton in če se bo tako nadaljevalo, ne bodo imeli več delavcev na čakanju.

V **Jeklovleku** je proizvodnja dosegla 76,8 odst. dvanajstine letnega načrta. Glede na naročila in popravljivi prodajni načrt (363 ton) pa je

bila proizvodnja presežena za 11,5 odst. Se vedno imajo težave z zaostanki (okoli 200 ton), predvsem pri orodnih jeklih.

Stroji so imeli še vedno težave z dobavo vložka. Precejšnje zamude so bile pri dobavi litine in odkovkov za končne izdelke, v skupni vrednosti 800.000 DEM. Te neupravičene zamude so zelo negativno vplivale na raven cen njihovih izdelkov, dogovorjene roke in uspešnost pridobivanja novih naročil. Na rezultat pa so vplivale še zaloge v špediciji za Železarno Sisak in 3. maj, ki pa so se postopno zmanjševale.

PRODAJA

Metal je v septembru prodal 5.437 ton izdelkov v vrednosti 511,5 milijona SIT. Količinski načrt je bil uresničen 69-odstotno, finančni pa 72-odstotno. Na slovenskem tržišču so prodali 3.160 ton izdelkov v vrednosti 281,2 milijona SIT, na tuja tržišča pa 2.218 ton v vrednosti 225

milijonov SIT in na YU trg 59 ton v vrednosti 5,3 milijona SIT.

V **Strojih** so realizirali 76,8 odst. količinske proizvodnje in s tem presegli finančno realizacijo za 28 odst.

Doma so odpremili prek Kovinotehne v Železarno Sisak blago v vrednosti 85.425 DEM. Izvozili so nadomestne dele za ruskega kupca, prav tako pa valje za ameriško in italijansko tržišče. Z Elektroelementi Izlake so sklenili pogodbo za dve stiskalnici SPM 16 (dobava v decembru 1993), pogajajo pa se še za dve stiskalnici za drugo četrtletje 1994.

Orodjarna je mesečni načrt dosegla tonažno 56,9-odst., vrednostno pa 82,4-odstotno; od tega na domačem trgu tonažno 23,6 odst. in vrednostno 29,9 odstot. Na slab rezultat so vplivali predvsem naslednji dejavniki: zamujanje ulitkov iz livarne, nekvalitetni ulitki, nepopolna konstrukcijska dokumentacija orodij in pomanjkanje enostavnih naročil.

UVOZ

Redna proizvodnja **Metala** v septembru je bila financirana 90-odst. prek kreditne linije SŽ v New Yorku ter z zagotavljanjem deviz z izvozom prek Slovenskih železarn Ljubljana. Ostalo pa je bilo financirano po dolgoročni kooperacijski pogodbi Schmolz + Bickenbach. Skupna vrednost uvoženih materialov je znašala 2,1 milijona DEM.

Tako kot v preteklih mesecih je bilo tudi v septembru oteženo poslovanje zaradi pomanjkanja likvidnih tolaških sredstev za plačevanje železniških tovarnih in carin.

Jeklolivarna je uvozila za okoli 262.757,74 USD repromateriala in rezervnih delov. Devizno financiranje so zagotovili z rednim uvozom prek luene, Avstrija. Pri uvozu materiala ni bilo posebnih težav.

STO je v septembru uvozil za 35.000 USD repromaterialov in rezervnih delov. Večjih težav ni bilo, uvažali so prek luene.

Stroji so prav tako skušali zagotoviti minimalen uvoz materialov z deviznim financiranjem prek firme luenna iz Avstrije. Še naprej so imeli težave z urgencami dobaviteljev zaradi zapadlosti faktur - nepravočasnega plačevanja.

Darinka Gradišnik
OE Statistika

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		SLOVENIJA		
	TON	TON	TON	TON	SIT	SIT	\$	SIT	SIT		
	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir	
JEKLARNA	90,9	75,9	48,4	72,5	103,8	103,1	172,4	34,4	201,0	41,4	0,0
VALJARNA	82,7	68,8	84,0	66,0	99,8	76,7	85,9	76,2	100,4	80,6	103,6
KOVAČNICA	74,6	79,8	66,5	67,9	80,1	69,3	100,8	83,9	117,8	93,6	40,9
JEKLOVLEK	54,1	63,1	46,5	64,8	52,3	66,5	51,4	69,1	60,0	76,5	38,4
SŽ METAL	84,8	72,2	76,5	66,3	88,2	74,2	79,4	72,9	92,8	80,9	79,4
SŽ JEKLOLIVARNA	80,3	66,3	83,4	68,9	86,6	70,7	111,7	75,3	131,1	85,4	13,8
TSD	140,0	144,6	91,0	120,1	65,5	100,6	70,9	99,0	83,3	116,0	19,1
KALILNICA					130,8	99,1	380,5	126,2	444,8	142,8	52,6
ORODJARNA	62,7	66,6	56,9	70,2	74,3	60,7	146,2	69,5	170,4	76,3	29,8
PNEVMATSKI STROJI	89,7	84,8	86,0	86,8	78,2	76,0	60,4	66,9	70,6	72,6	65,8
VZMETARNA	66,2	56,2	61,1	57,8	82,8	73,2	29,5	35,7	34,5	39,2	136,2
SŽ STO	82,4	79,1	69,2	74,6	75,5	82,7	78,8	81,4	92,3	93,3	57,7
SŽ STROJI	94,1	88,2	75,2	84,8	135,1	85,3	107,7	81,1	126,9	91,2	514,5
SŽ M021	126,0	111,0	110,4	106,6	119,8	121,3	105,2	109,2	123,0	122,5	108,8
SŽ ARMATURE	84,8	110,6	81,7	114,9	131,2	103,5	121,3	98,4	141,7	110,6	57,9

CINK - zaščitnik streh

Ime cink je znano iz 16. stoletja po raziskovalcu z imenom Bazilius Valentinus. V tistem času so cinkovo rudo dodajali bakrov, da so dobili medenino.

V naravi ga je stotinko odstotka - toliko kot bakra in pol manj od vanadija. Dobimo ga iz sulfidnih rud, ne obnese se več vleči ga iz oksidnih (kalamina). Pri nas je znana cinkova svetlica, sfalerit. Vsebnost cinka je navadno 2 - 12 % rude.

Rudo najprej sprazimo v oksid (karbonatne kalciniramo), ki ga stopimo v žvepleni kislini, nato pa z elektrolizo dobimo čisti cink. Druga možnost je redukcija oksida s koksom in čiščenje s frakcionirano destilacijo - izid je 99,99 %, v prvem primeru pa 99,999 % čistost.

Specifična teža 7,1 g/cm³ ali natezna trdnost v litem stanju 30 MPa (N/mm²) in 140 MPa v valjanem ni zunaj povprečja čistih kovin. Tudi električna prevodnost tega zaščitnika pred korozijo je s svojimi 18 metri žice za padec napetosti v 1 V ob pretoku 1 amper kar sredi drugega razreda uporniških elementov: berilija, volframa, molibdena, niklja, kobalta, železa, živega srebra.

Da so žlahtni predstavniki prevodnosti srebro, baker, zlato, aluminij, že vemo - dolžina žice, ki zmanjša napetost za 1 V, je od 60 do 37 metrov.

Najslabše, tretjerazredne, prevodnike najdemo med elementi, kot so mangan, silicij, selen, bizmut, arzen, cer, radij, titan, ogljik. Žica za padec 1 V je pri teh pogosto krajša od 1 metra.

Posebnost pa je s svojim nagnjenjem k hlajenju, že pri 908°C izgine kot kafa. Hitrejši med kovinskimi elementi so le še natrij, kalij in kadmij in seveda živo srebro.

Za oblikovalce in uporabnike je pomembna njegova kovnost, ki ga dela čudaka. Pod 100°C in nad 200°C je namreč zelo krhek, nekovan, medtem ko je pri vmesnih temperaturah zelo vlekljiv. Moremo ga torej potegniti v žico (150°C) ali zdrobiti v prah (nad 200°C).

Tudi kemijsko ni navaden povprečnež. Izdelek gladke površine se ne topi v vodi, ker se obleče v hidroksid. Čisto drugače se obnaša v vodi cinkov prah, saj se topi in

prideluje iz nje vodik. Na zraku pa ima tudi prah odlični oksidni alibi, ki se mu kar hitro sam ponudi za varuha. Namesto oksida je lahko tudi karbonat.

V razredčenih kislinah in vročih lugih se hitro topi, kadar je nečist. Popolnoma čist se v žvepleni kislini le počasi vrine namesto vodika.

V solitni kislini nastaja klorid, ki je tako kot druge cinkove soli precej strupen. Za kuhinjsko

trdnost, saj je zrno drobnejše kot v čistem cinku.

Možnost tesnega prijateljskega stika med cinkom in železom pa nam koristi pri navadnih življenjskih temperaturah. Za pocinkanje poceni jeklene pločevine gre polovica vse svetovne proizvodnje srebrnomodrega branilca. Streha iz take pločevine drži vodo na deželi (nekdanji) 50 let, v industrijskem okolju pa pol

posodo cink ni primeren. Cinkovo belilo dobijo s preprostim segretjem cinka do vrelišča na zraku.

Jeklarjem je znano, da se cink v železu ne topi popolnoma poljubno, temveč le do 20 % pri najugodnejši temperaturi 623°C. Do te mere so opazili, da razširja temperaturno območje obstoja gama strukture (faze). Ker zavre že pri 900°C, ko se jeklo ogreje komaj za spopad s kladivom ali valji, je njegov učinek na železo in jeklo precej težko zasledovati.

Z jeklom ima dobre odnose le zato, ker se mu zna izjemno prisrčno prikupiti. Seveda tak odnos ni zmerom vsakomur všeč, zato pravijo, da je cink agresiven do železa. In res ne smemo čistega cinka taliti v železnih ali jeklenih posodah, čeprav bi temperature obremenitve komaj kaj presegle pričakovanje navadne kuhinje, kadar se v njej praži ali peče kaj okusnega. Če že v železne posode ne smemo ulivati čistega cinka, pa lahko takega, ki vsebuje 3,5 % aluminija. S tem dodatkom izgubi cink svojo agresivnost do železa in pridobi

manj, če vzamemo, da 50 g izgube cinka na kvadratni meter že uniči obrambno moč pločevine. Količina 50 g je v enem kosu velikosti šolske krede - tako malo snovi zaščiti cel hišni vogal.

Kar za nekajkrat moremo zvečati natezno trdnost cinka z dodatkom 1 % bakra. Medtem ko ima čisti cink v litem stanju natezno trdnost 30 MPa in v valjanem 140 MPa, jo 1 % bakra zboljša na 280 MPa.

Več kot 2,7 % Cu ni zaželeno, ker poslabša tekočnost, livnost in žilavost izdelkov.

Svinec, kadmij in kositer sicer tudi okrepijo cink, toda pomagajo koroziji na njegovih mejah zrn, ker se na njih zelo radi nabirajo. Najnevarnejši je kositer, zato ga brez navzočnosti magnezija ne sme biti niti tisočinko odstotka.

Površinsko korozijo povročajo že majhne količine kositra in svinca, preprečuje pa jo magnezij, če ga je več kot 0,03 %. Toda že 0,05 % ga ne smemo dati v cink, da ne bi postal okoren med ulivanjem.

Železa tudi ne želimo več kot

0,078 %, ker poslabša žilavost in korozijsko obstojnost.

Največ uporabljene cinkove zlitine se imenuje Zamak in vsebuje 4 % Al, 0,6 % Cu in 0,3 % Mg. Ulivamo jih v posebnih tlačnih strojih v jeklene kalupe, kar je hiter, poceni in natančen postopek pridobivanja velikih možnih izdelkov.

Ena od šibkosti cinkovih zlitin se izrazi že po rahlem ogretju. Hladen ulitek ima natezno trdnost 280 MPa in raztezek 1 %, medtem ko kaže enak izdelek pri 80°C le 220 MPa in celih 10 % raztezka.

Očitajo jim tudi staranje - komu ga pa ne? - ki poslabša trdnost in žilavost. Z nekajurnim žarjenjem pri eutektoidni temperaturi jih moremo pomladiti.

Rade se zaslepljajo v vlažni atmosferi, ker se pustijo oblepiti z bazičnim karbonatom.

V stiku z drugimi kovinami v navzočnosti vode lahko pride

do elektrokorozije.

Iz teh razlogov uporabljamo izdelke iz cinkovih zlitin le v hladni vodi ali v čistem alkoholu, bencinu ali bencolu.

Ne smejo biti v stiku z vročo vodo ali kislinami. Tudi hrani ne pristajajo.

Cink se zato največ uporablja za pocinkanje streh, za izdelavo hladilnih pultov, vagonov, embalaže, kotlov za nenevarne snovi. Rabi kot korozijsko obstojna snov. Kupimo ga lahko kot protikorozijski premaz - prah ali tudi kot belo barvo poljubne stopnje belosti. Lahko je v zemlji ali ob ladijskem kotlu kot anodni zaščitnik.

Z električnimi baterijskimi čašicami nazdravlja elektrifikaciji, s tiskarskimi kličej razveja umetniško dejavnost in bratsko zamenjujoč vodik v kislinah omo hitro pridobivanje tega zanimivega plina v laboratorijih.

Žlahtne kovine moremo dobiti, reducirati iz spojin prav z njegovo pomočjo. Ali ni njegova pripravljenost za taka žrtvovanja vredna pohvale in svoje cene?

Mag. Franc Uranc

O vtisih z letošnjega srečanja v Portorožu je inž. Joško Kert povedal naslednje:

"Posvetovanje je tako po številu sodelujočih kot po številu tem in raziskav izjemno bogato, že skoraj prenatrpano. Je dokaz, da stroka kljub težavam dela naprej z vso vneto in zagnanostjo.

Težišče razvojno - raziskovalnih nalog je bolj na konkretnih primerih iz prakse. Aplikativno razvojno - raziskovalno delo ni v krizi, kot je v krizi slovenska metalurgija.

Bolj se bojim, kako bo z usodo raziskovalne dejavnosti v železarnah v prihodnje. Zadnji dan posveta je generalni direktor dr. Andro Ocvirk predstavil vsebino novega sanacijskega programa, ki ga bodo predložili vladi.

Kljub pozivom ni bilo dialoga med raziskovalci, t.j. stroko, in vodstvom Slovenskih železarn. Ta molk skriva v sebi marsikaj. S prehodom odločanja v Ljubljano se je ves razvojni kader umaknil v ozadje, vsak se je posvetil svoji stroki. Od njih zdaj zama pričujejo pripravljenost za sodelovanje, ki so jo v dveh letih utišali. Za ponoven dialog bo potrebna energija in dodatna motivacija, da bodo te ljudi pritegnili k skupnemu reševanju težav. Centralizacija je povzročila popolno apatijo intelligence, kar ni dobro, saj krize ni mogoče reševati od vrha, na ravni koncerna, ampak mora k temu prispevati vsak obrat.

Vprašanje je, kdo bo ponovno motiviral te ljudi, saj so direktorji v podjetjih zasedeni s svojimi problemi. A le s pomočjo ljudi se bo lahko stanje izboljšalo, sam vodstveni kader vsega ne bo zmogel.

Na Ravnah bi morali prešteti vrste strokovnjakov, ugotoviti, koliko jih je v železarni sploh še ostalo, in stopiti z njimi v navezo.

Molk namesto dialoga je bil najbolj mučen del posvetovanja metalurgov v Portorožu."

POSVETOVANJE O MATERIALIH V PORTOROŽU

Od 6. do 8. oktobra je bilo v Portorožu tradicionalno - že 44. - posvetovanje slovenskih metalurgov in drugih strokovnjakov za kovinske in nekovinske materiale. Prvotno je bilo to srečanje strokovnjakov za metalurgijo, zdaj so ga razširili še na druga področja.

Srečanje so priredili Inštitut za kovinske materiale in tehnologijo, Slovensko društvo za materiale in Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije ob pomoči Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Udeležili so se ga strokovnjaki več inštitutov in društev, ki se ukvarjajo z materiali, gradivi in tehnologijami, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo iz Ljubljane in Tehniške fakultete v Mariboru ter iz slovenskih železarn in drugih podjetij. Slišali so vrsto zanimivih razprav o jeklu in nekovinskih materialih, se o posameznih izsledkih prepričali na posterskih sekcijah ter nazadnje poslušali še razlago dr. Andra Ocvirka o sedanjosti in prihodnosti Slovenskih železarn. Kakor že nekajkrat doslej, so na posvetu dobili besedo tudi mladi raziskovalci, vidno mesto v Portorožu pa so imeli tudi strokovnjaki iz Železarne Ravne.

PRISPEVKI IZ ŽELEZARNE RAVNE

Strokovnjaki iz ravenske železarne so na posvetovanju sodelovali v različnih sekcijah. Dipl. inž. Vlado Macur je kot delavec koncerna Slovenske železarne sodeloval v sekciji **Kakovost in ekonomika**. Predstavil je **POLITIKO KAKOVOSTI V SŽ**.

Prispevka za isto sekcijo sta pripravila še dipl. inž. Jože Šegel in dr. Ferdo Grešovnik iz Metala Ravne. Poročala sta o **METALURŠKIH RAZISKAVAH ZA PODPORO KAKOVOSTI**.

V sekciji **Tribologija in obnašanje gradiv** je sodeloval mag. Franc Uranc iz Metala, in sicer v raziskavi **PRIMERJALNO PREIZKUŠANJE OBRAVNE OBSTOJNOSTI ORODNIH JEKEL**.

Mag. Alojz Rozman in dr. Janez Bratina iz Metala Ravne in SŽ sta pripravila prispevek **OPTIMALNA PORABA ENERGIJE NA ELEKTRO OBLOČNI PEČI** za sekcijo **Sodobne tehnologije in kovinski materiali**.

V **Posterski sekciji** so strokovnjaki iz Železarne Ravne sodelovali pri štirih posterjih.

Dipl. inženirji Branko Keček, Ivan Kos in Kristijan Zalesnik iz Metala so ob sodelovanju Borisa Arzenška iz IMT Ljubljana predstavili **IZDELAVO BRUŠENEGA JEKLA PO RAZLIČNIH POSTOPKIH, S POUČENOM NA IZPLENU IN EKONOMSKEM EFEKTU**.

Dipl. inž. Ivan Kos je skupno z dipl. inž. Alenko in dr. Jožetom Rodičem in drugimi pripravil poster **NOVI SPECIALNI DODAJNI MATERIALI IN ELEKTRODE**.

Dipl. inženirji Nataša Igerc - Bizjak, Blanka Kaker in Jože Šegel iz Metala so izdelali poster **INFORMACIJSKI SISTEM KAKOVOSTI V JEKLAHNI**, dipl. inž. Alenka Ajd, dipl. inž. Jože Apat, Savo Burja, dipl. inž. Jerica Jamer, inž. Marjana Mezner, dipl. inž. Darko Robar, mag. Alojz Rozman in dipl. inž. Jože Žlof pa so prispevali poster **AVTOMATIZACIJA KEMIJSKE KONTROLE PRI UHP V METALU RAVNE**.

Drugi dan srečanja so v sekciji **Kovinski materiali** sodelovali:

- dipl. inž. Jovan Iljevski iz Metala (skupno z Medvedom in Rosino s FNT Ljubljana) je predstavil **RAZISKAVE ELEKTRIČNE UPORNOSTI ŽLINDER PRI POSTOPKU EPŽ**

- dipl. inž. Irena Zakrajšek je (skupno z Vehovar-

jem z IMT in Mlakarjem iz Štor) predstavila **VPLIV ALFA/GAMA FAZNEGA RAZMERJA NA KOROZIJSKO ODPORNOST ŽELEZOVE LITINE Z VISOKIM DELEŽEM SILICIJA**

- inž. Joško Kert iz Metala je (skupno z Božičem iz Acronija ter Lamutom in Podgornikom s FNT) pripravil prispevek **RAVANJE Z ODPADKI V SLOVENSkih ŽELEZARNAH**.

Ob koncu srečanja je nastopil še dipl. inž. Jože Šegel iz Metala Ravne, ki je s pomočjo inž. Antona Vučka in inž. Leopolda Ranca pripravil prispevek **VODENJE TEHNOLOŠKIH PROCESOV V JEKLAHNI S POMOČJO MREŽE OSEBNIH RAČUNALNIKOV**.

POSVETOVANJE - ODRAZ BOGATEGA RAZISKOVALNEGA DELA

Posvetovanje o metalurgiji v Portorožu je v zadnjih letih razširilo svojo vsebino in je preraslo v srečanje strokovnjakov, raziskovalcev različnih materialov in gradiv, čeprav imajo na njem prvo mesto še vedno metalurgi.

DNEVI SLOVENSКИH PRAVNIKOV 1993

Od 14. do 16. oktobra so bili v Portorožu tradicionalni dnevi slovenskih pravnikov, najelitnejši in najbolj množičen zbor slovenskih in zamejskih pravnikov. Okrog 600 udeležencev je po uvodnem plenarnem zasedanju sodelovalo še v petih sekcijah, strokovnih razpravah in okroglih mizah.

Uvodni referati najbolj priznanih slovenskih pravnikov za posamezna področja so bili izhodišče za podrobnejšo razčlenitev problemov po sekcijah.

Teme so bile naslednje:

- oblikovanje in dograditev novega pravnega sistema
- temeljna načela, kaznivo dejanje in krivda v osnutku kazenskega zakona R Slovenije
- pravni problemi lokalne samouprave
- nova delovna zakonodaja in delovno pravo
- nova organizacija pravosodja
- premičninsko zavarovanje
- statusno pravo (gospodarske družbe, upravljanje, registracija)
- lastninsko preoblikovanje podjetij
- delovno pravo.

Strokovnega srečanja smo se udeležili tudi pravniki iz ravske železarne: **Ema Kotnik** in **Erika Papež** iz Poslovnega servisa in **Miran Kos** iz Slovenskih železarn. Letošnji dnevi pravnikov so imeli za nas še poseben pomen, saj smo prvič tudi aktivno sodelovali, in sicer v delovno-pravni sekciji

z referatom **Mirana Kosa** SKLEPANJE IN IZVAJANJE KOLEKTIVNE POGODBE V ŽELEZARNI RAVNE.

Za nas so bile najpomembnejše teme, s katerimi se v praksi dnevno srečujemo - lastninjenje, statusno pravo in delovno pravo.

Na področju delovnega prava je zbor pravnikov sprejel nekatere pomembne sklepe:

- pripraviti je treba nov, konsistenten zakon o delovnih razmerjih
- treba je opredeliti, kdo je pravi delodajalec
- večji poudarek je treba dati branžnim kolektivnim pogodbam
- pripraviti je treba zakon o stavkah
- postopek ugotavljanja presežnih delavcev je treba skrajšati, na drugi strani pa mora država še pred tem zagotoviti ustrezno socialno varnost delavcev.

Zanimanje udeležencev seminarja za prispevke s področja gospodarske in lastninske zakonodaje je bilo zelo veliko. Predavatelji so med drugim skušali osvetliti sporna vprašanja, na katera bomo naleteli pravniki pri uresničevanju zakonov o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki sta v nekaterih vprašanjih neusklajena.

Določbe omenjenih dveh zakonov, sprejetih letos, bo treba začeti uresničevati v razmeroma kratkih rokih. Zato je bilo tudi sprejeto stališče, da velja rok 31. 5. 1994 za uskladitev ustanovitvenih in drugih aktov ter organov le za tiste družbe, ki nimajo družbenega kapitala. Slednje se usklajujejo po rokih iz lastninskega zakona, ki so vezani na sprejem izvedbenih predpisov tega zakona in so daljši.

Opozorili bi le še na dva zakona, ki sta v pripravi in ki bosta verjetno sprejeta v najkrajšem času. Prvi je zakon o investicijskih družbah oz. skladih, ki je že tik pred sprejetjem. Te družbe bodo ustanovljene zato, da bodo od državljanov Republike Slovenije zbirale lastniške certifikate in z njimi sodelovale v postopkih privatizacije podjetij.

Drugi zakon pa je zakon o sodnem registru, ki bo uredil postopek v registrskih zadevah. Težnja novega zakona bi morala biti nedvomno poenostavitev postopka registracije in možnost računalniške obdelave registra. Sprejeto je bilo stališče, da mora biti v večji meri kot doslej upoštevano načelo javnosti registra.

Ema Kotnik
Miran Kos
Erika Papež

OSKRBA Z ENERGIJO V SEPTEMBRU 1993

V septembru je bila dobava in oskrba porabnikov s primarnimi energenti v redu. Prav tako je bila zadovoljiva tudi proizvodnja in oskrba s sekundarnimi energenti. Le dva dni je bila motena normalna dobava sanitarne tople vode za valjarno, in sicer zaradi okvare na zapornem ventilu na dovodu tople vode.

Poraba zemeljskega plina je bila v septembru za 23 odst. večja od plana. Na takšno porabo pa je vplivala predvsem večja proizvodnja, saj je bil skupni vložek v primerjavi z avgustom večji za 52 odst., to pa najbolj vpliva na porabo plina (to je ogrevanje in žarjenje materialov).

V septembru smo pripravili vso vročevodno in toplovodno omrežje ter pripadajoče naprave za ogrevanje v prihajajoči kurilni sezoni. Določene naprave pa smo preizkusili tudi s preizkusnim obratovanjem. Opravili smo še preventivne preglede na ostalih energetskih napravah. Nekaj del smo opravili še na ogrevnem sistemu zunaj tovarne, in sicer po naročilu Stanovanskega podjetja Ravne in individualnih lastnikov.

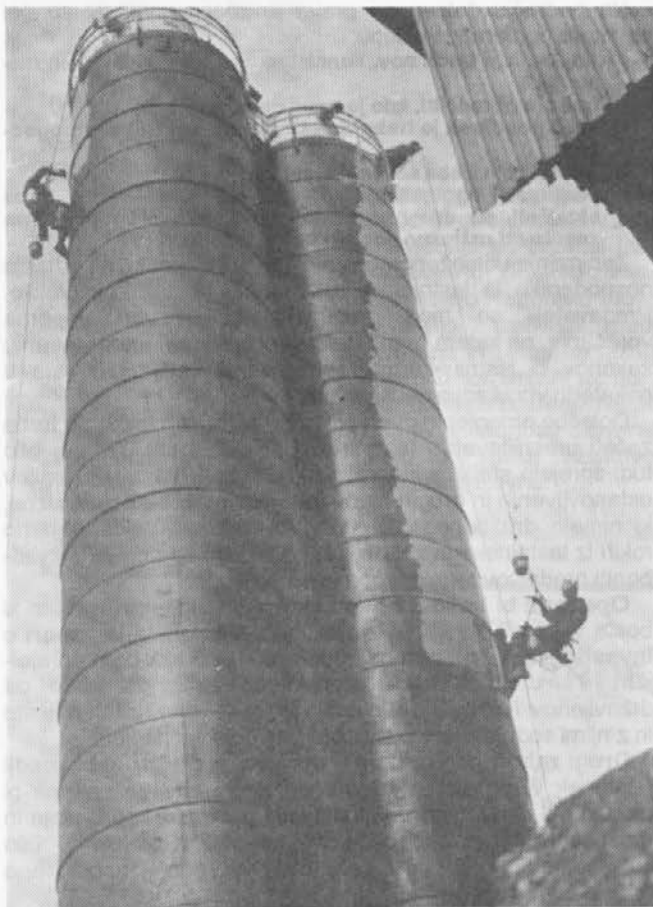
Poleg oskrbe z energijo in delom na energetskih napravah smo zbrali še 49,4 m³ odpadne emulzije in iz nje pridobili s cepitvijo 8.000 kg olja za sežig. Skupno smo zbrali 32.400 kg olja. Od zunanjih dobaviteljev pa smo prevzeli 5.460 kg odpadnega nitro razredčila, ki ga bomo prečistili z destilacijo in bo uporabno za ponovno porabo.

Inž. Ferdinand Kotnik

ČISTILNA AKCIJA

VEČ SVETLOBE ZA STROJE

Navajeni smo na pomladansko čiščenje, ko skušamo odstraniti umazanijo, ki se je nakopičila čez zimo, in še polepšati pomladanske barve.

V Strojih oziroma v oddelku Valji pa so se odločili, da je sedaj napočil čas, ko je treba očistiti steklene površine v hali, in tako že oslabelem sončnim žarkom v jesenskih in zimskih mesecih omogočiti, da (ob manjši pomoči električnih luči) razsvetljujejo delovne prostore.

Po besedah Mata Vladislavčiča, namestnika vodje proizvodnje valjev, je pri natančnem delu v brusilnici odločilna tudi dobra vidljivost, zato so očiščene steklene površine zelo pomembne. Kdaj so jih zadnjič pomivali, pa je težko reči. Verjetno je tega že dolgo.

Tako se je v začetku oktobra osem alpinistov (med njimi je bilo tudi dekle) AO Ravne spoprijelo s 736 m² steklenih površin. Umazane so bile predvsem na notranji strani, kamor se usedajo dimni delci in oljni hlapi. Za čistočo šip na zunanji strani skrbi dež, le na enem mestu se nabira jekleni prah, ki prihaja iz Vzmetarne. Odstraniti ga je bilo moč le s pasto za umivanje rok, medtem

ko je umazanija z rebraste površine šip v hali izginila že po "obdelavi" s toplo vodo, cetom in gobico vileta.

Četudi so alpinisti mojstri svojega športa, imajo pa tudi izkušnje s podobnimi deli (na fotografiji so npr. med barvanjem silosa za apno v Železarni Ravne leta 1991), so se, kot sta povedala organizatorja čistilne akcije, alpinista Franc Pušnik in Stanko Mihev, sicer oba delavca VIP, pri delu dodobra namučili. Pod kupolami so napeli stometsko jekleno vrv in jo pritrdili na nosilne stebre. Oblečeni v plezalne pasove, pritrjeni z vponkami in pomožnimi vrvicami na varovalno vrv, so se pomikali po nosilni konstrukciji in čistili. Na tleh je ostal le tisti, ki je prinašal čisto vodo.

Na alpiniste so prežale različne nevarnosti (možnost padca, drsni vodi pod napetostjo ipd.), zato tudi za njihov zaslužek velja, da čeprav je dandanes vsak tolar dobrodošel, pa tovrstno delo v primerjavi z nevarnostjo in naporom ni dovolj plačano.

Steklene površine v hali Valjev so torej pomite. Vodstvo oddelka priznava, da je naravna

osvetljenost zaradi tega sedaj sicer boljša, vendar pa z delom "čistilcev oken" niso povsem zadovoljni, ker stekla pač še niso popolnoma čista.

Mogoče pa bo sledila še kakšna čistilna akcija, pripominjamo mi in dodajamo še mnenje Mirka Vošnerja, vodja Biroja za varstvo delavcev: "Eden izmed odločilnih pogojev za varnost pri delu je primerna osvetlitev. V brusilnici v Strojih se pojavlja povečana koncentracija aerosolov, ki se

usedajo na steklene površine in zmanjšujejo naravno osvetljenost. Ko ocenjujemo učinke čistilne akcije, niso, po mojem mnenju, toliko pomembni ekonomski učinki (npr. manjša poraba energije zaradi neprižganih luči), kot je pomembna osvetljenost z naravno svetlobo, ki ne obremenjuje oči in omogoča varnejše delo, zanemarljivo pa tudi ni dobro počutje, če je na delovnem mestu naravna svetloba."

A.Č.

TUDI Z OGRAJO LAHKO ZASLUŽIMO

Si bodo tudi Ravne v prihodnosti nadele podobo velikih mest, kjer različna reklamna sporočila - dobredno kadarkoli in kjerkoli - potencialnim kupcem priporočajo nakup "naj" izdelkov?

"Boj" za potrošnike je vedno bolj oster - in ko je na trgu dovolj ali celo preveč enako kakovostnih izdelkov, "preživijo" le tisti proizvajalci, ki jih zna uspešneje tržiti. T.i. komuniciranje s trgovcem se razcveta, rojevajo se zasebna podjetja, ki ponujajo tovrstne storitve...

Če poskušamo odgovoriti na uvodno vprašanje, bi lahko rekli, da se podoba Raven že spreminja in se gotovo še bo (upamo le, da pri oglašanju ne bo prevladal slab okus), čeprav se kraj verjetno ne bo spremenil v reklamno džunglo. Poglejmo le en primer našega vključevanja v sodobne razvojne tokove.

Na ograji Železarne Ravne ste verjetno že opazili štiri lesene panoje (velikosti 5,10 m x 2,34 m) in še dva okvira zanje. Čeprav visijo že nekaj časa, je le na enem od njih plakat (sestavljata ga 12 malih plakatov), ki reklamira motorno olje Shell (go well, go shell - OP.: Slovenščina, kje si se izgubila?).

Reklamne panoje je postavilo zasebno podjetje Fiat lux, d.o.o., z Raven na Koroškem, ki je našo ograjo zaradi bližine ceste in državne meje ocenilo za "ugodno lokacijo" za tržno komuniciranje (mimogrede, poleg Raven si je za lepljenje velikih reklamnih plakatov izbralo še Slovenj Gradec in Dravograd).

Kot je povedal Bojan Kranjc, direktor Zaščite Ravne, d.d., podjetja, ki skrbi tudi za vzdrževanje skupne ograje, se s postavitvijo reklamnih panojev strinjajo vsi direktorji ravenskih družb. Od posla si obetajo

dovolj denarja za sprotne popraviljanje ograje, saj morajo vsak mesec zamenjati okrog 20 lamel.

Pogodba z omenjenim privatnikom še niso podpisali (zaenkrat veljajo le ustni dogovori), saj mora le-ta pridobiti še vsa manjkajoča dovoljenja (pristanek vseh krajevnih skupnosti v dolini že ima, dovoljenje pa mora izdati še posebna strokovna komisija, v kateri je tudi cestni inšpektor, ki skrbi, da reklamni panoji ne zmanjšujejo varnosti v prometu ipd.). Ko bodo urejene tudi te formalnosti, se bodo na panojih pojavili še drugi plakati. V Fiat luxu zagotavljajo, da pri izbiri oglaševalca pazijo tudi na reklamno vsebino (nasprotujejo npr. reklamiraju tobačnih izdelkov), želijo pa si, da bi svoje izdelke in storitve na plakatih predstavljala predvsem domača podjetja in obrtniki. Pretiranega zanimanja med njimi za tovrstne oblike propagande še ni. Izgleda celo, da je trenutno več ponudnikov takšnega komuniciranja s trgovcem, kot pa je odjemalcev teh storitev (vloga za postavitve desetih panojev na tovarniški ograji je pred kratkim poslalo še eno zasebno podjetje). Mogoče pa se bo povečal interes ob volitvah, ko bodo stranke med seboj spet tekmovali, katera bo svojega prvaka "obesila" na čim bolj vidno mesto.

Če bo naša ograja res postala odmeven "medijski prostor", pritrjujemo razmišljanju direktorja Zaščite, da njegovo podjetje samo prevzame celoten posel in trži ograjo brez posrednikov - nenazadnje tudi zaradi zaslužka, ki bo - sodeč po primerjanju izjav obeh v posel vključenih strani - v glavnem ostal zunaj ograje Železarne Ravne.

A.Č.

SODOBNO INFORMACIJSKO TRŽENJE V ŽELEZARNI

Železarna Ravne je že tri leta članica
WTC Ljubljana, ki se je nedavno
preselil v nove prostore

V Ljubljani so v začetku septembra odprli prvi slovenski Svetovni trgovinski center (WTC) z najsodobnejšo telekomunikacijsko infrastrukturo. WTC Ljubljana združuje okrog 200 članov, lastnikov članskih izkaznic pa je v Sloveniji že skoraj 700.

Svetovni trgovinski center v eni stavbi združuje vse, kar poslovneži potrebujejo za sklepanje poslov. Prvi tak center so pred 33 leti zgradili v New Yorku, danes pa je v 69 državah že 255 centrov, ki servisirajo okrog 400 tisoč podjetij. Vsi WTC v svetu so med seboj povezani v računalniški sistem - mrežo, v katero se lahko s svojo ponudbo in povpraševanjem po blagu in storitvah vključijo vsi člani. To je najcenejša in najhitrejša izmenjava informacij med podjetji. Možnost take izmenjave imamo tudi v naši železarni, in sicer že od leta 1990, ko je v Ljubljani začel poslovati WTC, v katerega se je železarna takoj včlanila (zdaj so član Slovenske železarne).

Za članstvo v WTC je treba plačati letno članarino, katere višina je odvisna od števila zaposlenih v podjetju. Od tega pa je odvisno tudi število članskih izkaznic, ki jih podjetje dobi in s katerimi lahko imetniki izrabljajo storitve in ugodnosti, ki olajšujejo in pospešujejo mednarodno poslovanje.

Storitve in ugodnosti, ki jih svojim članom nudi WTC Ljubljana, so:

- uporaba mednarodnega računalniškega informacijsko-komunikacijskega sistema
- poslovno - informacijske in svetovne usluge
- prevajalske storitve
- poslovna srečanja
- strokovno izobraževanje
- usluge mednarodnih poslovnih centrov

- administrativno tehnične in komunikacijske storitve
- paket storitev "WTC Ljubljana: Vaš naslov".

Storitve je treba plačati posebej, takoj ko so opravljene, oziroma enkrat mesečno za nazaj.

V Železarni Ravne imamo povezavo "on - line" z mrežo WTC, torej smo vključeni v poslovno-informacijski in elektronski komunikacijski sistem, v katerega je v Sloveniji od vseh članov WTC vključena le desetina.

Mreža WTC vključuje elektronsko pošto, elektronski glasni bilten, banko podatkov o članih WTC in finančne informacije s svetovnih borz.

Vsak oglas, ki ga kdo objavi, ostane na oglasnem biltenu dva tedna; oglase pa objavlja tudi 75 časopisov po vsem svetu.

Elektronska pošta omogoča hitro, učinkovito in poceni komuniciranje s poslovnimi partnerji po vsem svetu.

Finančne informacije obsegajo podatke o tečajih valut in cenah izdelkov na najpomembnejših svetovnih borzah.

Pri izbiri in presoji poslovne partnerja pa si člani lahko pomagajo z informacijami iz baze podatkov o članih WTC.

Za dostop do mreže WTC in vključevanje vanjo je potreben računalnik s posebnim priključkom. Oboje v naši železarni imamo, za izvedbo pa skrbi strokovno usposobljena delavka. Ta poišče želene informacije oziroma jih po želji uporabnika posreduje v mrežo. Ves čas pa tudi spremlja ponudbo in povpraševanje na področjih, ki so zanimiva za družbe koncerna Slovenske železarne in jim najbolj zanimive tudi sproti posreduje. Stroški za uporabo te storitve znašajo okrog 1000 \$ na leto.

Ker ima železarna na Koroškem edina možnost vključevanja v mrežo WTC in uporabe njihovih informacij, smo posameznim podjetjem ponudili naše usluge - da jim poiščemo informacije, ki jih želijo, oziroma da v sistem posredujemo njihove oglase. Odziv je manjši, kot je bilo pričakovati.

Železarna Ravne je torej vključena v sodobni informacijski sistem, ki uporabnikom daje veliko prednosti - predvsem prihranek časa in denarja, kar je bistvenega pomena za poslovanje. Možnost torej obstaja - na strokovnjakih pa je, da jo čim bolj izkoristijo ter tako izboljšajo in poenostavijo svoje delo.

Irena Nagernik

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 8894/2 Smith, J.: Maximizing AutoCad. - Vol. 2: Inside AutoLisp. - 1st ed. - Gresham, 1989
9026 Conner, F. & T. Huddleston & R. Tidrow: AutoCad student workbook. - Carmel, Indiana, 1991
9028 Longman dictionary of contemporary english. - new ed., fourth imp. - Harlow, 1992
9029 Total Quality: an executives guide for the 1990s. - Homewood, Ill., 1990
9030 Sincich, T.: Business statistics by example. - 4th ed. - New York, 1992
9031 Šafarič, B.: Winword, word for windows. -1. popravljen ponatis. - Lj., 1992
9032 Tabellenbuch Metal. - 38. Aufl. - Haan-Gruiten, 1992
9034 Žmuc, J.: Programski jezik za direktno digitalno regulacijo in njegova uporaba. - Lj., 1988

Strokovne naloge

- 5000/871 Krančan, A.: Izobraževanje delavcev iz varstva pri delu. - Ravne, 1992
5000/872 Papež, E.: Vrednostni papirji. - b.k., b.l.
5000/873 Hovnik, S.: Jeklolivarna: OE izdelava modelov. - Ravne, 1992
5000/874 Mori, S.: Plinska žarilna peč št. 4. - Ravne, 1992
5000/875 Kočnik, U.: Kovanje malih ploščatih profilov na 12 MN stikalnici. - Ravne, 1992
5000/876 Igerc, N.: Zasnova podatkovnega modela RPIS TKR. - Ravne, 1992
5000/877 Pavše, M.: Računalniško programiranje CNC obdelovalnega centra. - Ravne, 1992
5000/878 Jeromec, D.: Računalniško programiranje CNC obdelovalnega centra. - Ravne, 1992
5000/879 Rezar, M.: /Ulivanje in napenjanje ulitkov/. - b.k., b.l.
5000/880 Pečnik, M.: Analiza pretoka informacij o kakovosti. - Ravne, 1992
5000/881 Kert, A.: Uporaba standardnih surovin v jeklarni I. in II. - Ravne, 1992
5000/882 Vončina, D.: Pretok informacij in uvajanje statistične kartice. - Ravne, 1992
5000/883 Hajnže, D.: Analiza dokumentov oz. podatkov kakovosti v Valjarni - Ravne, 1992
5000/884 Keber, J.: /Kalilni stroj III/. - Ravne, 1993
5000/885 Blatnik, B.: Izvozni posel Jeklovlek - firma Ahmed Dedi. - Ravne, 1993
5000/886 Kac, D.: Analiza rezultatov poslovanja za 1. polletje za obrat Orodjarna. - Ravne, 1992
5000/887 Zabev, M.: /Izdelava ulitkov po modelu 1499. - b.k., b.l.
5000/888 Novak, A.: Orodje za prednapenjanje parabolčnih vzmetnih listov. - b.k., b.l.
5000/889 Kogelnik, M.: Kratka predstavitev Valjarne in termična obdelava. - b.k., b.l.

Z. Strgar

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

8. oktobra je na otvoritvi novih šolskih prostorov na Javorniku igral **Pihalni orkester ravenskih železarjev**, pela pa sta **otroški pevski zbor OŠ Koroški jeklarji** in dekliški nonet **Karantanija** pod vodstvom Suzane Šmon.

9. oktobra je bil v

prevaljski cerkvi koncert **Simfonikov RTV Slovenije**. Predstavili so **Simfonijo z orglami Lojzeta Lebiča** in Beethovno 5. simfonijo. Občina Ravne na Koroškem je ob tej priložnosti Lebiču podelila izredno zlato plaketo Prežihovega Voranca za življenjsko delo.

20. oktobra so v Kotljah izdali **Zbornik o dr. Alojzu Kuharju**. Uredil ga je prof. Tone Sušnik.

30. oktobra je bila v

Kotljah spominska slovesnost ob 35. obletnici Kuharjeve smrti. Odkrili so ploščo z reliefnim portretom **dr. Alojza Kuharja** (oblikoval jo je Črnjan Miran Prodnik), spominsko mašo je imel dr. Jožef Smej, mariborski pomožni škof, domače kulturno društvo pa je pripravilo kulturni spored.

Na Prevaljah je ta večer nastopil komorni zbor **Ave** iz Ljubljane. To je bil 20. koncert po obnovi prevaljske farne cerkve v letu 1991.

V Kulturnem domu na Ravnah je bila 29. oktobra 7. abonmajnska predstava v letu 1993. Nastopili so Gruntovčani iz Zagreba s komedijo **Gruntovec, moj dom**.

M.P.

NOVE KNJIGE

V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Adams, J.: Wachsen oder stolpern?. - 3. Aufl. - Berneck, 1993
 Bahovec, I.: Pravidniki ter normativi in standardi v srednjem šolstvu. - Ljubljana, 1993
 Bahovec, I.: Ustava in šolski zakoni. - Ljubljana, 1993
 Breuss, R.: Rak, levkemija in druge navidez neozdravljive bolezni ozdravljive z naravnimi sredstvi. - Celje, 1993
 Brodič, D.: Novell Netware. - Izola, 1993
 Cafuta, P.: Simulacijska tehnika. - Maribor, 1993
 Carlgren, F.: Vzgoja za svobodo : pedagogika Rudolfa Steinerja. - Ljubljana, 1993
 Campbell, G.W.: Zdravniško preizkušeno domače zdravljenje artritisa. - Ljubljana, 1993
 Chelsom-Gossen, D.: Restitucija in preobrazba discipline v šolah. - Radovljica, 1993
 Ciglar, T.: Andrej Majcen - vietnamski don Bosco. - Ljubljana, 1993
 Cijan, R.: - B.Grafenauer : Državna uprava Republike Slovenije. - Maribor, 1993
 Cijan, R.: - B.Grafenauer : Osnove upravnega prava in javne uprave. - Maribor, 1993
 Compact & complete European business & travel guide. - Sliema, Malta, 1992
 Cvetko, D.: Osebnost skladatelja Slavka Osterca. - Ljubljana, 1993
 Drusany, V.: Varnost v proizvodnji. - Kranj, 1993
 Fischer, W.F.: Wale und Delphine. - Muenchen, 1993
 Fortunati, P.: Prva pomoč za male živali. - Ljubljana, 1993
 Gabor, Z.: Po sledi Apisa. - Ljubljana, 1993
 Gantar, P.: Sociološka kritika teorij planiranja. - Ljubljana, 1993
 Gluhak, A.: Hrvatski etimološki rječnik. - Zagreb, 1993
 Goody, J.: Med pisnim in ustnim. - Ljubljana, 1993
 Gospodarski kazalci držav sveta. - Ljubljana, 1993
 Heck, H.: Ich lerne Pferde kennen. - Muenchen, 1993
 Hollingsworth, M.: Umetnost v zgodovini človeštva. - Ljubljana, 1993
 Klemen-Krek, Z.: Pravila golfa. - Ljubljana, 1992
 Komel, D.: Fenomenologija in vprašanje biti. - Maribor, 1993
 Lange, C.: Freizeit mit Pferden. - München, 1993
 Lorbek, F.: Komuniciranje v mednarodnem trženju. - Ljubljana, 1991
 Maier, D.: Wandern in Deutschland. - Muenchen, 1993
 Medveš, Z.: - J.Muršak : Poklicno izobraževanje. - Ljubljana, 1993
 Psihiatrično izrazje. - Ljubljana, 1993
 Rožman, P.: - J.Osojnik : Tradicionalna kitajska medicina in akupunktura. Del 1. - Ljubljana, 1993
 Slovenci in prihodnost. Zbornik. - Ljubljana, 1993
 Švajncer, J.J.: Obranili domovino. - Ljubljana, 1993
 Trebar, A.: - D.Brun : AUDIT - presoja sistema kakovosti (glede na zahteve ISO 9000). - Ljubljana, 1993
 Tuma, T.: Analiza vezij s programom SPICE. - Ljubljana, 1993
 Vasle, J.: Pevci so tudi ljudje : pogovori z opernimi in koncertnimi pevci. - Koper, 1993

- Viteznič, S.: - I.Jelen : CorelDraw. - Izola, 1993
 Wolff, L.: - J.Frank : Odkrivanje poklicnega cilja in strategija njegovega uresničevanja. - Maribor, 1993
 WordPerfect Works za DOS. - Ljubljana, 1993
 Zakon o gospodarskih družbah. - Ljubljana, 1993
 Zupančič, Z.: - P.Kompan : Mali gledališki vedež. - Ljubljana, 1993

Izbor: Darja Molnar

MEDNARODNI KNJIŽNI KVIZ "KNJIGE GRADIJO MOSTOVE"

Letos so otroci v Sloveniji ponovno sodelovali v mednarodnem knjižnem kvizu, ki ga organizira nemška ustanova za pospeševanje branja Stiftung Lesen iz Mainz.

Tokrat smo sodelovali drugič, organizacijo kviza v naši občini pa je prevzela Koroška osrednja knjižnica Ravne.

Letošnji kviz je imel naslov "Knjige gradijo mostove", njegov namen pa je bil vabilo k branju dobrih knjig, ki so jih napisali avtorji različnih narodnosti, prevedene v svoje jezike pa jih berejo otroci po vsem svetu. Takšne knjige gradijo mostove, branje pa prispeva k boljšemu medsebojnemu razumevanju, sožitju in lepšemu življenju. V kviz je bilo vključenih osem knjig, ena pa je bila delo slovenskega avtorja, in sicer Drejček in trije marsovkci Vida Pečjaka. Kviz je bil primeren za otroke od 9. do 14. leta starosti, samo reševanje pa preprosto, rešitve lahke in nekatere teh knjig je večina bralcev že poznala. Ta dela spodbujajo k branju kvalitetne literature, ki je za otroke in mladino praviloma tudi zahtevnejša za razumevanje. Zato je bil kviz gotovo tudi izziv knjižničarjem, kako pridobiti otroke k branju takšne literature.

V naši občini so sodelovali učenci šol in člani splošnoizobraževalnih knjižnic iz vse doline. Reševanje je potekalo od junija do septembra. Na naslov Koroške osrednje knjižnice, kjer smo zbirali rešitve, je prišlo 147 rešitev. Za vse sodelujoče smo 7. septembra pripravili žrebanje in po pogovoru o kvizu podelili nekaj praktičnih in knjižnih nagrad. Izžrebali smo tudi učenko 7. razreda Osnovne šole Koroški jeklarji, ALBINO PAVŠE, ki je svojo rešitev oddala v knjižnici v Kotljah. 17. septembra, na Dan zlatih knjig, se je udeležila zaključne prireditve v Ljubljani, ki jo je pripravila Zveza prijateljev mladine Slovenije.

Vse rešitve kviza bo Zveza prijateljev mladine Slovenije poslala v Mainz, kjer bodo med reševalci iz vsake sodelujoče države izžrebali po enega, ki bo za nagrado dobil možnost potovanja v tujino.

Otroci so bili nad kvizom navdušeni in so obljubili sodelovanje tudi prihodnje leto.

Koroška osrednja knjižnica pa se zahvaljuje vsem knjižničarjem na šolah in v splošnoizobraževalnih knjižnicah za sodelovanje, kajti brez njih akcije ne bi mogli izpeljati.

Darja Molnar

SKRB ZA ZDRAVJE UŠES

Uho je organ za sluh in ravnotežje, ter je velikega pomena za razvoj in osebno človekovo srečo. Na zunanem ušesu, to je na uhlju in sluhovodu, lahko nastanejo poškodbe, gnojna vnetja, tvori in lišaji.

Za zaščito pred boleznimi zunanjega ušesa je potrebno redno umivanje uhljev in sluhovoda s toplo vodo in milom, ter skrbno brisanje vseh jamic uhlja in vdolbine za ušesom. Ušesnega masla iz sluhovoda ne smemo odstranjevati z ostrimi predmeti, ker lahko ranimo sluhovod ali celo predremo bobnič. V sluhovodu lahko nastane tudi čep ušesnega masla, ki zamaši sluhovod. Znak tega je šumenje v ušesu in slab sluh. V tem primeru je potrebna zdravniška pomoč. Tudi tujke iz ušes naj odstranjuje zdravnik.

V srednje uho lahko zaidejo bolezenske klice skozi bobnič. Tako nastane vnetje srednjega ušesa, ki je lahko gnojno. Vnetje srednjega ušesa lahko povzroči tudi kopanje in skakanje v vodo ob prehladu. Če smo prehlajeni, se ne smemo potapljati. Pogosto pa lahko nastane vnetje srednjega ušesa tudi pri boleznih dihal (angina, nahod, gripa). Žrelo, nos in uho so med seboj tesno povezani in vsaka okužba katerega izmed teh organov se lahko prenese na drug organ.

V notranjem ušesu je čut za ravnotežje. Motnje v tekočini ravnotežnega organa pa povzročajo omotico.

Vpliv hrušča na sluh

Hrušč zmanjšuje storilnost in povzroča naraščanje števila nezgod ter naglušnost. Hrušč so zvoki, ki nas motijo, kar pa je odvisno od našega razpoloženja in počutja, od naše občutljivosti in vrste dejavnosti. Neredni šumi ter nepotreben in iznenaden hrup se nam zdijo mnogo bolj neprijetni kot stalen in enakomeren ropot z nizkimi zvočnimi frekvencami.

Hrušča ne zaznavamo samo s slušnimi organi, temveč tudi z živčevjem. Posledica tega vpliva je porast boleznih srca in ožilja, razjed na želodcu in

drugih sodobnih civilizacijskih okvar.

Vsak zvok, ki je tako glasen, da moti pogovor ljudi, ki sta za dolžino roke narazen, lahko poškoduje sluh, če mu je človek nenehno izpostavljen. Sluh lahko izgubljamo postopoma, oziroma povsem neopazno. Včasih je nepovratno izgubljenega celo 40 odstotkov sluha, preden človek opazi, da nekaj ni v redu. Zaščita proti hrušču mora biti usmerjena na odstranjevanje vira nadležnih zvokov ali pa na njihovo zvočno osamitev. Preprečiti moramo predvsem nastajanje ropota, zato dajemo prednost tistim strojem, ki manj ropotajo. Če hrušč nastaja v prostoru, ga bomo zmanjšali s posebnimi oblogami tal, sten in stropa, ki dobro vpijajo zvok. Okrog ropotajočih strojev lahko

oslabljen krvni obtok.

Pazimo tudi, da nam ne gre v ušesa cigaretni dim. Podobno

otrok:

- če je v družini že večkrat prišlo do okvar sluha

- če je mati v prvih šestih mesecih nosečnosti prebolela rdečke

- če je imela v zgodnji nosečnosti pogoste krvavitve

- če je dojenček zbolel za hudo zlatenico

- pri zgodnjih porodih

- po vnetju možganske mreže.

Starši lahko slušno sposobnost svojega dvehletnika preizkusijo sami:

- šepnite otroku v uho kako navodilo (Pokaži svoj nos, nogo ...)

- bodite pozorni, ali vaš otrok sliši brenčanje čebele, muhe

- opazujte ga, ali zazna znan šum, npr. ropot avtomobila.

Če opazite kakršne koli motnje v razvoju sluha, otroka takoj odpeljite k specialistu za ušesne bolezni.

Kot smo že povedali, je hrup glavni vzrok za naglušnost. Če vas na delovnem mestu nenehno obdaja hrup, poskrbite za ustrezno zaščito. Saj izpostavljanje hrupu, močnejšemu od 85 decibelov, po osem in več ur na dan, lahko trajno oslabi sluh, podobno deluje izpostavljanje hrupu 115 decibelov samo 15 minut na dan.

Zdravstveno varstvo

ZVOK

MOČ V DECIBELIH

hladilnik	50
človeški govor	60
televizija sobne jakosti	65
mešalec	65 - 85
hrupna gostilna	70 - 75
sesalec za prah	70 - 80
brivnik	75
otroški jok (vpitje)	90 - 115
pnevmatično kladivo	100
motorna žaga	100
avtomobilska sirena	110
grmenje	120
strel iz puške	140
alarmna sirena	140

napravimo ohišje.

Pred škodljivostmi hrušča se lahko tudi posamično zavarujemo s tako imenovanimi antifoni. Pri nas so delavcem na razpolago zaščitna vata, čepki in ušesne školjke.

Hrup pa ni edini vzrok naglušnosti. Varovati se moramo tudi mastne hrane. Tako kot lahko prehrana z veliko nasičenih maščob zamaši srčne arterije, lahko zamaši tudi tanke arterije v notranjem ušesu. Posledica je, da ušesa, "zamašena" z maščobami iz hrane, počasneje okreva po poškodbah zaradi hrupa, ker je

kot mastna hrana deluje tudi cigaretni dim. Varujmo se tudi zdravlil, ki škodujejo sluhu. Če jemljemo katero od teh zdravlil (preberite si v navodilu za zdravlilo) in imamo težave s sluhom, se posvetujemo z zdravnikom. Morebiti nam zdravlilo zamenja.

Če imate doma majhnega otroka, bodite pozorni na njegov razvoj sluha, saj se vsako leto rojevajo otroci z nepopravljivimi okvarami notranjega ušesa. Slušne motnje pri otroku navadno začnejo zdraviti prepozno. Kdaj naj starši še posebej pazijo na pravilen razvoj sluha svojih

REKREACIJA IN ŠPORT

ODBOJKA

Pomlajena vrsta Fužinarja je doživela nesrečen poraz v prvem kolu novega prvenstva I. slovenske lige. Na Ravnah so fantje trenerja Bojana Ivartnika izgubili proti odbojkarjem Granita Preskrbe iz Slovenske Bistrice s 3:2, na Jesenicah so bili poraženi s 3:0 proti ekipi Proma Žirovnica, nakar so igrali doma proti Topolšici in zmagali s 3:1.

Naši odbojkarji so v prvih treh kolih nastopili v naslednji postavi: Filipančič, Kokot, Legan, Drevenšek, Šuler, Slatinšek, Verbič, Zmagaj, Kotnik, Valentar in Spanžel.

Odbojkarji Pionirja iz Novega mesta so se z dvema zmagama proti Fužinarju uvrstili na zaključni finalni turnir tekmovalca za slovenski pokal. V Novem mestu je bil rezultat 3:1, na Ravnah pa 3:0 za ekipo Pionirja.

Mlada ekipa odbojkarjev Fužinarja, ki jo vodi trener Bojan Pavlinec, tudi v letošnji sezoni nastopa v 3. slov. ligi - vzhod. V prvih treh kolih so naši odbojkarji zmagali v Ptujju in v Murski Soboti s 3:0, doma na Ravnah pa z enakim rezultatom izgubili proti Vuzeničanom.

NOGOMET

Nogometaši Fužinarja so na pravi poti, da se po letu dni igranja v II. medobčinski ligi uvrstijo v višji rang tekmovalca. Po 8 kolih so bili s 13 točkami v vrhu prvenstvene lestvice. Oddali so le tri točke, najbolj boleč pa je bil poraz v 5. kolu doma proti Jarenini z 0:1. V 6. kolu so igralci Fužinarja gostovali pri Marketu Holerju v Jurovskem dolu in osvojili točko, bilo je 1:1, nato pa doma pričakovano premagali Mejnik iz Svečine s 3:1 in LBM Radvanje s 3:0. V zadnjih treh kolih so Ravenčani igrali z Apisom v Šentljiu in v Jakobu ter doma proti Dobrovcem.

Nogometaši Korotana Suvela s Prevalj so največje prijetno presenečenje II. slovenske lige. Po 10 kolih so bili Prevalčani v vrhu lestvice skupaj z Avtobumom iz Kočevja. Po edinem porazu, ki so ga doživeli v 6. kolu v Kočevju, je moštvo Korotana Suvela nadaljevalo izjemno dobro in v naslednjih štirih tekmah zbralo kar 7 točk.

Rezultati od 7. do 10. kola: Korotan S. - Turnišče 2:1, ERA Šmartno - Korotan S. 1:1, Korotan S. - ETI Elektroelement 2:0 in Korotan S. - Steklar 1:0. V naslednjih treh kolih so Prevalčani igrali v Trbovljah in v Medvodah ter doma proti Pirančanom.

ROKOMET

Čudežev seveda ni bilo pričakovati, saj je rokometna ekipa Fužinarja, ki tudi letos nastopa v tretji slovenski ligi - vzhod, izredno mlada in nezkušana, toda le dve doseženi zmagi v 7 kolih je manj, kot smo pričakovali. Po zmagi v tretjem kolu nad drugo ekipo Drave iz Ptujja s 23:22 so rokometišči Fužinarja okusili slast zmage le še v 7. kolu, ko so v gosteh

6:1 in v Celju z Ingradom s 4:3 ter doma z vodilnim Preserjem s 6:1. V soboto, 6. novembra, so se v zadnjem jesenskem kolu v Kranju pomerili z ekipama Save in Merkurjem. Za Fužinar so igrali: Emil Sirovina, Samo Bezjak, Andrej Bač, Borut Kaker in Riki Ginter.

KEGLJANJE

Fužinarjeva moška in ženska ekipa sta zelo slabo začeli letošnje prvenstvo v prvi slovenski ligi. Kegljaji so v šestih kolih osvojili le eno točko, in to na Ravnah v dvoboju z Gradisom iz Ljubljane, vse preostale tekme pa so izgubili. Presenetljiv je zlasti neuspeh moške ekipe na domačem kegljišču proti Triglavu iz Kranja, medtem ko so porazi v Medvodah, Žalcu, Cerknici in v Ajdovščini več ali manj pričakovani.

Še slabše se v letošnjem prvenstvu godi ženski ekipi Fužinarja, ki je ostala brez nekaterih boljših kegljavk. Izgubila je v vseh dosedanjih sedmih tekmah.

ATLETIKA

Osmič se je v nedeljo, 17. oktobra, zbrala v Mežici množica tekačev in tekačic na spominskem teku Borisa Keršbaumerja. Bil je nekoč naš sodelavec, zaposlen v ETS, vsestranski športnik, ki nas je zapustil pred enajstimi leti. V spomin nanj so tudi letos pripravili teke na 21 in 10 km dolgih progah ter za pionirje in pionirke na 2000 in 1000 m. Organizatorji - tekaška sekcija Mežica in tamkajšnje turistično društvo - so podelili najboljšim v posameznih kategorijah (teh je bilo 17) kar 51 pokalov in še kopico praktičnih nagrad. Prireditev je v lepem vremenu dobro uspela, nastopilo je 238 tekačev in tekačic.

V malem maratonu je Ravenčan Alojz Gologranc zmagal

premagali drugo ekipo Ormoža z 19:15. Vmes so doživeli tri poraze, in sicer doma proti Novi opremi II. z 28:25 in proti Mladincu iz Murskih Črncev z 18:16 ter v Velenju proti drugi ekipi Gorenja s kar 28:11.

NAMIZNI TENIS

Tudi v sezoni 1993/94 nastopajo namiznoteniški igralci Fužinarja v enotni II. slovenski ligi. V sedmih tekmah prvega dela prvenstva so varovanci trenerja Zdravka Mlakarja igrali nadvse uspešno in štirikrat zmagali. Premagali so doma Ptuj s 7:0 in Kajuh Slovan s 4:3 ter v gosteh Istrabenz v Koprju s 5:2 in Gorico s 6:1. V treh tekmah so ostali praznih rok, potem ko so izgubili v Kočevju s

KOŠARKA

Članska ekipa Koroške nastopa v 3. slov. ligi - vzhod. V prvih štirih kolih so fantje trenerja Lužnika premagali Lenart doma z 79:64 in Pragersko v gosteh z 89:86, izgubili pa dve tekmaji, in to v Mariboru proti ekipi TAM bus II. s 87:67 ter v Kungoti z 82:60. Pred koncem jesenskega dela prvenstva so odigrali še tri tekme, in sicer na Ravnah proti ŽKK Maribor in Pomurju ter v Ptujju.

PLAVANJE

Na mitingu v Salzburgu, ki je bil 23. in 24. oktobra, so med plavalci in plavalkami iz šestih držav medalje osvojili tudi mladi

v kategoriji nad 60 let, Janez Janžekovič iz Mežice pa je bil drugi. Med ženskami sta tretji mesti osvojili Dravograjčanki Mojca Tomažič in Marija Kajzer.

V teku na 10 km so v svojih kategorijah zmagali: Geza Grabar, Radenci, Tomaž Robač, Prevalje, Niko Poberžnik, Dravograd, Vili Blatnik, Mežica, Jana Pugelj, Velenje in Hedvika Blatnik, Mežica. Drugi mesti sta si pritekla Ravenčan Drago Laznik in Vera Primik, tretji pa so bili Andrej Repanšek, Mirko Krančan in Katica Pisnik.

SEDEČA ODBOJKA

Ekipa Invalidskega športnega društva Samorastnik Ravne se je tudi letos udeležila ev-

ropskega klubskega prvenstva, ki je bilo v Roosendaalu na Nizozemskem. Naši odbojkarji so med 12 ekipami osvojili 6. mesto. Na letošnjem prvenstvu je zmagala ekipa Kristiansad iz Norveške pred Tubantenom iz Nizozemske in Bayerjem 04 iz Nemčije.

Od 21. do 24. oktobra je reprezentanca Slovenije v sedeči odbojki nastopila na turnirju držav Evropske gospodarske skupnosti. Turnir je bil v kraju Vila Nova i la Geltru, oddaljenem 40 km od Barcelone, nastopilo pa je šest reprezentanc. Naša izbrana vrsta, v kateri so zaigrali tudi Ravenčani Kragelnik, Homan, Podgoršek in Ozmeč, je osvojila 4. mesto za Iranom, Nizozemsko in Nemčijo.

Ivo Mlakar

LOKOSTRELSTVO

Kranjska Gora je bila 18. in 19. septembra prizorišče državnega prvenstva v ARROWHEADU. Iz lokostrelskega društva Ravne se ga je udeležil kot tekmovalca le Jože Ravnjak in osvojil v stilu compound 16. mesto s 460 krogi.

V Bazi 20 pa so se lokostrelci 9. oktobra pomerili na zadnji tekmi za pokal CAMO. Tekmovalci je 68 lokostrelcev iz Slovenije in Hrvaške.

Iz LDR se je najbolje uvrstil Samo Šteharik, ki je v lovskem stilu osvojil prvo mesto s 755 točkami, kar je bil hkrati najboljši rezultat tekme. Drago Žerjav je bil v istem stilu sedmi s 605 točkami. Ostali člani LDR so tekmovali v stilu compound. Andrej Škorjanc je bil s 640 točkami peti, Marko Plešivčnik je bil deveti s 615 točkami in Boštjan Bombek deseti s 600 točkami.

Novo ustanovljeni lokostrelski klub Polzela je 23. oktobra priredil tekmo v ANIMAL

ROUNDU za pokal Braslovče. V močnem dežju je preskušalo svoje moči 61 lokostrelcev. Ravenski lokostrelci so ponovno dokazali, da so v tej panogi najboljši strelci v Sloveniji. Jože Ravnjak je v stilu compound osvojil prvo mesto z 820 točkami, kar je bil hkrati tudi najboljši rezultat tekme, ki mu je prinesel prehodni pokal Braslovč. Andrej Škorjanc je bil v istem stilu šesti s 625 točkami, Samo Šteharik pa je v lovskem stilu osvojil drugo mesto s 750 točkami.

Samo Šteharik

ALPINISTIČNE NOVICE

Septembra sta Sašo Prosenjak iz Slovenj Gradca in Zala Žaže z Raven plezala v južni Franciji. V Verdonu sta 20.9. splezala smer Cocoluche, 150 m, ocena 6R, 21.9. pa smer Spitophage pervers, 170 m, ocena 7R.

Splezala sta še nekaj krajših smeri, nato sta se zaradi slabega vremena preselila v plezališče Volx, kjer sta preplezala vsak dve smeri. Nadaljnje plezanje v Franciji jima je preprečilo deževje.

Več sreče sta imela v Ospu, kjer je Zala splezala v Babni Moško četrtfinalno in v Ospu Indijanko, Sašo pa v Babni Moško polfinalno, Žensko finalno ter v Mišji peči Krvavico in Danger zone.

V Libojah je Zala preplezala Vrt bogov, 7a+, Sašo pa Mea culpa, 7c.

9. in 10. oktobra je v Topli (Burjakove peči) potekala delovna akcija v okviru AO Ravne in AO Črna. Očistili so okolico, zarisali in navrtali nekaj novih smeri.

Branko Vezonik je splezal smer Extra in jo ocenil s 6+/7-, ostale so pa še projekti.

Z.Ž.

KADROVSKA GIBANJA

V oktobru se je število zaposlenih v družbah, naslednicah Železarn Ravne, zmanjšalo za 20 delavcev - od 4355 na 4335. Stanje ob koncu meseca je bilo naslednje:

METAL	1108
JEKLOLIVARNA	340
ARMATURE	197
STO	554
STROJI	505
NOŽI	193
ENERGETIKA	102
VIP	289
POSLOVNI SERVIS	151
TRANSLOG	131
DE PROFUNDIS	99
ZAŠČITA	118
LOGISTIČNI CENTER	548

FLUKTUACIJA

SKLENITVE DELOVNEGA RAZMERJA

Družbe so zaposlile 8 delavcev, od tega 7 pripravnikov - SPŠ in 1 VŠ (dipl. inž.), in enega delavca ponovno, za določen čas.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

Delovno razmerje je prenehalo 28 delavcem:

- 14 je poteklo začasno delovno dovoljenje
- 2 sta se invalidsko upokojila
- 1 je poteklo pripravništvo
- 1 je poteklo delovno razmerje za določen čas
- 8 jih je odšlo sporazumno z odpravnino TP
- 1 je odšel v TO
- 1 je odšel sporazumno.

Kadri - OE Zaposlovanje

ZAHVALE

Ob boleči izgubi naše mame in bice **ELIZABETE VEČKO** se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spoštovali in imeli radi, vsem, ki ste ji izkazali pozornost in jo pospremili na njeni zadnji poti, ter darovali cvetje in sveče. Posebna zahvala velja osebju Koronarne enote slovenjgraške bolnišnice za skrb in nego v zadnjem tednu njenega življenja.

Zahvaljujemo se tudi pevcem in Pihalnemu orkestru, ga. Horjakovi za lep poslovilni govor in g. župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

Ob boleči in mnogo prezgodnji izgubi dragega moža in očeta **JAKA KONICA** hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče in pomagali v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi Borisu Florjančiču za tople besede, godbi in pevcem ter g. kaplanu za opravljeni obred.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi našega dragega očeta in dedka **AVGUSTA ZALOŽNIKA** se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče.

Zahvaljujemo se zdravniškemu in strežnemu osebju oddelka za intenzivno nego Splošne bolnišnice Slovenj Gradec za prizadevno skrb in nego.

Hvala tudi Tovarni lepenke Prevalje, prevajalski godbi na pihala, pevcem Društva upokojeencev Prevalje in g. župniku za pogrebni obred. Še posebej se zahvaljujemo zaposlenim v firmah Industrijski noži Železarn Ravne, Tekstilna industrija Otiški vrh in MPP Instalater Prevalje za darovano cvetje in sveče.

Sin Franc, hčerki Majda in Leopoldina z družinama

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa so to naslednje neposredno odvisne družbe Koncerna Slovenske železarnice: SŽ - Metal Ravne, d.o.o., SŽ - STO Ravne, d.o.o., SŽ - Stroji Ravne, d.o.o., SŽ - Jeklolivarna Ravne, d.o.o., SŽ - Noži Ravne, d.o.o., SŽ - Armature Muta, Ravne, d.o.o. in nekatere družbe spremljajočih dejavnosti: ŽR - VIP, d.o.o., Translog, d.d., TGP De Profundis, d.d., Zaščita, d.d. in Energetika Ravne, d.o.o.

Izdaja Poslovni servis, d.o.o. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marijan Gerdej, dr. Tone Pratkanar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, novinarka Irena Nagernik, tajnica Jelka Jamšek.

Tel: 0602 21- 131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarki 6304

Tisk: Grafika Prevalje

Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje(št. 23/128- 92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

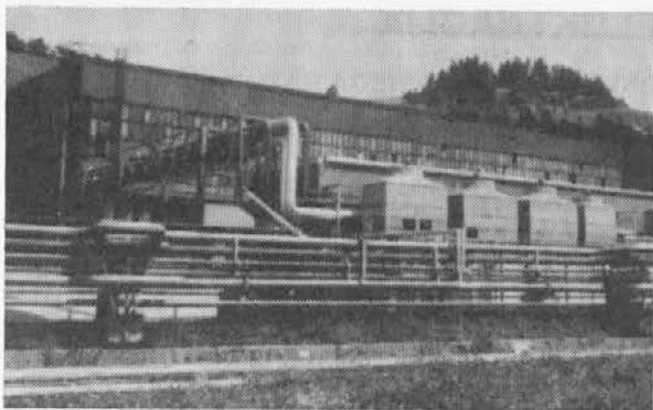
PREBRALI SMO ZA VAS

VITKA LINIJA PODJETJA

"Vitka" organizacija dela je japonskega izvora, kar pa ne pomeni, da jo je mogoče uveljaviti samo na Japonskem. Čeprav je bila prvič uporabljena v firmi Toyota, to tudi ne pomeni, da jo je mogoče uveljaviti samo v avtomobilski industriji. Uvedemo jo lahko povsod, vendar ne brez težav in odporov.

Zmanjšano število hierarhičnih ravni je ena izmed ključnih značilnosti "vitke" organizacije dela, ki omogoča med drugim sprejemanje odločitev na tisti ravni, na kateri bodo uporabljene. To ima za posledico večjo socialno pristojnost vodstvenih delavcev in medsebojno zaupanje.

Poenostavitev postopkov in procesov je druga

izmed temeljnih zahtev "vitke" organizacije. Porušeni morajo biti vsi "zidovi" med oddelki in deli podjetja ter med kupci in dobavitelji. Vsak delavec mora imeti jasno določene naloge, postopki odločanja morajo biti čim krajši in poenostavljeni mora biti dostop do informacij. Za svoje delo mora imeti kupca zunaj podjetja ali v podjetju, sicer pravijo, da takšen delavec podjetju ni potreben.

Med delom in kapitalom, med podjetjem in zaposlenimi ter med podjetjem in njegovimi dobavitelji ter kupci morajo biti uveljavljeni lojalni in partnerski odnosi. V zahodnoevropskih državah obstajajo med kapitalom in delom nasprotja, ki jih skušajo država, delodajalci in sindikati ublažiti s tako imenovanim socialnim partnerstvom. Na Japonskem pa odnos med delavcem in podjetjem temelji na obojestranski lojalnosti in zvestobi. Vstop delavca v podjetje pomeni neko vrsto njegove posvojitve s strani podjetja. Zato je pripravljen podrediti svoje interese in potrebe, pa tudi kariero, potrebam podjetja. Tak delavec kot vodstvo firme sta prepričana, da zadovoljitev potreb podjetja ustvarja optimalne pogoje za uresničevanje medsebojnih obveznosti.

Odnos med kupcem in njegovimi dobavitelji temelji v Zahodnem svetu na njuni avtonomiji in načelu konkurenčnosti. Podjetje (kupec) se lahko kadarkoli odloči, pri kom bo v določenem obdobju najbolj konkurenčno kupoval določene dele, izdelke ali storitve. Na Japonskem so dobavitelji dobesedno "otroci" podjetja, ki pri njih kupujejo posamezne predmete ali storitve. Mnogi med njimi so postali samostojno podjetje dobesedno z "blagoslovom" matičnega podjetja. Pri nas pa še vedno velja pravilo, da mora kupec čim bolj "ožeti" dobavitelja.

Ena od ključnih usmeritev japonskega podjetja je, da kar najbolj uspešno izpolni zahteve in potrebe kupca. Cilj pod-

jetja je zagotoviti čim bolj ugodno razmerje med ceno in učinkom, ki jih izdelek ponuja kupcu.

Prednosti "vitke" organizacije bi kazalo preskusiti tudi v naših podjetjih in ustanovah. Toda - bojim se, da bi bila njena uvedba za večino podjetij "pretrd oreh". Veliko lažje je namreč krivdo za nastalo krizo iskati v prevelikem številu zaposlenih, kot v bolj ali manj opaznih znakih organizacijske "debelosti" firme in njenega vodstva. (P. Drucker je "vitkosti" pripisal pomen rasti, nenehnega iskanja, racionalnosti in nezadovoljstva z doseženim, "debelosti" pa uživanje, zadovoljstvo z doseženim, neinovativnost in lenost.)

(Vir: Franc Križaj: Vitka linija podjetja; v: Podjetnik, št. 7, 1993, str. 53, 54, 55)

40 TEDNOV IZOBRAŽEVANJA V DELOVNI KARIERI

"V razvitih tržnih gospodarstvih zahodno in vzhodno od nas se vsak zaposleni letno izobražuje ali dopolnilno usposablja najmanj 40 ur. Samo tako lahko on sam in njegovo podjetje obstaneta na mednarodnem trgu, le tako lahko vsako leto ponudita večjo kakovost, boljšo ceno svojega proizvoda ali storitve. Oziroma povedano drugače - najmanj teden dni na leto, najmanj 35 do 40 tednov v 35 letih službovanja zaposleni preživijo v načrtnem dopolnilnem šolanju znotraj svojega podjetja ali v ustanovah zunaj njega ter tako dopolnjujejo in osvežujejo znanje, ki so ga prinesli iz rednih šol. Pri tem velja spomniti, da šole v teh deželah že desetletja ali stoletja poučujejo tržno ekonomijo oziroma poslovanje doma in na mednarodnih trgih."

Ena prvih strategij sodobne slovenske države bi morala biti nacionalna strategija poslovnega tržnega, podjetniškega opismenjevanja dejavnega prebivalstva. Določiti bi morali znanja, ki jih Slovenija potrebuje za svojo mednarodno uspešnost nasploh in vlagati v znanje tako kot nekatere druge hitro razvijajoče se države.

(Vir: Viljem Pšeničny: 300 milijonov mark za znanje - Podjetniško opismenjevanje kot nacionalni program? Da!; v: Podjetnik, št. 7, 1993, str. 3)

KOMUNICIRANJE MED VODSTVOM IN ZAPOSLENIMI

"Uspešna komunikacija je vedno dvosmerna; v podjetju je nujno ustvariti tako ozračje, da zaposlenih ni strah govoriti z vodstvom o težavah, da si upajo povedati, kaj po njihovem mnenju v podjetju ni dobro, da so pripravljeni dati predloge, da vodstvo njihovih pripomb ne sankcionira. Če ste generalni, ki ne ve, kako bi se približal uslužbencem, vam zaupamo nasvet profesorja Gruniga: ravnajte kot eden njegovih znancev direktorjev, ki je vsako jutro v dvigalu kakega svojega uslužbenca vprašal, kaj bi se po njegovem mnenju zgodilo, če ga tisti dan ne bi bilo v službo.

S takim vprašanjem je uslužbencem dajal občutek, da so pomemben del podjetja, da niso zgolj številke."

(Vir: I. Novak: Odličnost v odnosih z javnostjo, Podjetnik, št. 7, 1993, str. 6)